

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2022.
február

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

ÉPÍTÉS Z

280

A Hungexpo új „F1” fogadóépülete
(Építész iroda: Finta Stúdió
felelős építész tervező: Dóczé Péter DLA)

Fotó: Palkó György

FÓKUSZTÉMA: A KERESKEDELEM ÉPÜLETEI

„A LEGFONTOSABB KIHÍVÁS A KULTURÁLIS MISSZIÓ” – INTERJÚ HAJNÓCZI PÉTERREL,
A MÉK ELNÖKÉVEL – MÉK-HÍREK – FÓKUSZBAN: ETELE PLÁZA: FLEXIBILIS ÉPÜLET
TÖKÉLETES LOKÁCIÓVAL – A SHOPMARK BEVÁSÁRLÓKÖZPONT ÁTALAKÍTÁSA –
BUDAFOKI SZOMSZÉDOK PIACA – HAVANNA HETIVÁSÁR – ÚJPESTI ÚJ VÁSÁRCSARNOK
ÉS UP RENDEZVÉNYTÉR – WEKERLETELEP – KISPIAC

**A hely, ahol a tervek
életre kelnek.**

CONSTRUMA OTTHONTEREMTÉSI KIÁLLÍTÁSI CSOKOR

CONSTRUMA
40. Nemzetközi építőipari szakkiállítás

OTTHON
Design
10. Otthonteremtési szakkiállítás

2022. április 6–10.

hungexpo

www.construma.hu

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2022.
február

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

É P Í T É S Z

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló	2
„A legfontosabb kihívás a kulturális misszió” – Interjú Hajnóczy Péterrel, a MÉK elnökével	3
A MÉK Elnökségének határozatai	6
MÉK-továbbképzések a Construmán	7
A településrendezési és településfejlesztési tervek egyeztetése 2022. július 1-jétől az E-TÉR-en történik	7
Az NKA Építőművészeti Kollégiuma tájékoztatója	7

Építészeti közélet

A HUNGEXPO új „F1” fogadóépülete	8
--	---

Fókusztema: A kereskedelem épületei

Etele Pláza: flexibilis épület tökéletes lokációval	10
A SHOPMARK Bevásárlóközpont átalakítása, Budapest.....	14
Budafoki Szomszédok Piaca, Budapest	18
Havanna hetivásár – TÉR_KÖZ-program	20
Újpesti Új Vásárcsarnok és UP Rendezvénytér	24
Wekerletelep – Kispiac	28

Új technológia

Legyen zárófödém a padlásfödém!	30
Mape-Antique-termékcsalád, a hagyománytisztelő technológia	31

ÉPÍTÉS KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 280. szám | 2022. február

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Máttyás
| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318-2944,
(06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964-9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara
elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

280

Ajánló

Kedves Olvasók, Tisztelt Kollégák!

Új év, új célok, és már itt is van a Közlöny első száma. A 2022-es év a Magyar Építész Kamara jubileumi születésnapjé, hiszen idén 25 éves a Kamara. Ennek szellemében kívánjuk emlékeztetni tenni az évet több olyan rendezvénnyel, amely felidéri a múltat, megvillantja a jövőt, és igyekszik megszólítani a Kamarán kívülieket, legyenek azok potenciális vagy tényleges megrendelőink, vagy akár a közvélemény. A tervezett rendezvényekről folyamatosan tudósítani fogunk, bízva abban, hogy minél több olvasóval, kamarai taggal találkozhatunk ott.

A **MÉK hírek** rovatban leközöljük azt az interjút, amely az Építészfórumon jelent meg Hajnóczy Péterrel, a MÉK elnökével. Az interjúban olvashatunk a Kamara feladatairól, terveiről, legyenek azok aktuális témák, vagy hosszú távú programok.

A Közlönyben megtalálhatóak a MÉK Elnökségének legutóbbi időszakában hozott határozatai.

Beszámolunk a Construma szakkiállításon tervezett továbbképzésekről, a településrendezési és településfejlesztési tervek megváltozó egyeztetési felületéről, valamint az NKA Építőművészeti Kollégiumának tájékoztatójáról.

Az **Építészeti közélet** rovatunkban bemutatjuk a HUNGEXPO új „F1” fogadóépületét.

Ezután elérkezünk a Közlöny **Fókusztémájához**, amely jelen számunkban a kereskedelmi épületekhez kötődik. Érdekes tapasztalat, hogy az építészeti közéletben leginkább értékelt kereskedelmi épületek legtöbbje a piacokhoz kötődik. Ez abban az értelemben mindenképpen indokolt, hogy a piacok töltik be leginkább a szigorúan vett kereskedelmi funkcion túl a közösségteremtés, a találkozási hely szerepét.

De hogy ne csak a piacokról legyen szó, az első bemutatott épület a Paulinyi & Partners Építésziroda által tervezett Futureal-fejlesztés,

a nemrégiben megnyílt Etele Pláza Bevásárlóközpont. Speciális hely, óriási program, XXI. századi technológiák jellemzik ezt a magas színvonalú épületet.

Érdekes párhuzam, hogy hogyan tud tovább élni, megújulni egy 20 éves pláza. Erről olvashatunk dr. Kertész András Tibor DLA és Tóth Tamás cikkében, akik bemutatják az általuk tervezett egykori Europark rekonstrukcióját. Mindenki eldöntheti, hogy mennyire sikerült naprakésszé tenni az épületet!

Ugyancsak dr. Kertész András Tibor DLA és Tóth Tamás tervezték a következő bemutatott épületet, a Budafoki Szomszédok Piacát, amely 2016-ban elnyerte a BÉK dívját is. Izgalmas épületről van szó, amely mind építészeti, mind pedig a környezetét tekintve előremutató.

Következő épületegyüttesünk a Keller Ferenc és Láris Barnabás tervezők által jegyzett Havanna hetivásár – TÉR KÖZ-program. A cikk ajánlásaként elegendő a szerzők által feltett kérdést idézni: *Hogyan viselkedjünk, és miként viszonyuljunk épített örökségünkhöz, ha az a „lesajnál” panellakótelepet és egy földszintes garázsost jelenti, illetve mit lehet kezdeni egy, az év 313 napján elhagyott aszfalt-tengerrel?* A cikkben az együttes bemutatása mellett a kérdésre is választ kapunk.

Lépteket váltunk, hiszen ezután az Újpesti Új Vásárcsarnok és UP Rendezvényter b bemutatása következik, amely vezető tervezője Bun Zoltán a Fírka Építész Stúdió részéről. Az épületben a klasszikus vásárcsarnokon túl egy több teremből álló rendezvényközpont található. Nem egyszerű az eltérő funkciók, az eltérő technológiák, az eltérő építészeti megjelenési igény kiszolgálása, megalkotása. A cikk ennek az alkotási folyamatnak az eredményét mutatja be.

Végül, de nem utolsósorban következnek a Wekerletelep – Kispiaci épületegyüttese, mely Füzes András és Tóth Péter DLA munkája. A környezet szellemiségéhez illeszkedő épület jóízű, finom részletekkel, igényes megvalósítással. Érdeemes tanulmányozni... akár élőben is!

Az **Új technológia** rovatunkban néhány aktuális épületszerkezeti újdonságról számolunk be, köztük az URSA hőszigetelése, a Mape-Antique-termékcsalád.

A jövőbeli célokról annyit, hogy terveink szerint a következőkben új rovatot kívánunk indítani Utazó építészek – Építészeti utazások címmel, népszerűsítve az egyébként sokak számára természetes szakmai utazásokat. A hagyományos úti beszámolóktól annyiban térünk el, hogy az építészetre helyezzük a hangsúlyt, és olyanokat szolgáltatókat meg az egyes számokban, akik profi utazók, akik nemcsak élvezői, hanem aktív részesei az építészeti túráknak, szervezőként és túravezetőként egyaránt.

Kedves Olvasó! Ismerkedjen meg a bemutatott épületekkel, járjon piacra, éljen közösségi életet a piacozás közben!

Tutvai Máttyás
MÉK-alelnök, főszerkesztő

Szeretne értesülni a szakmagyakorlást érintő friss hírekről?
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>

„A legfontosabb kihívás a kulturális misszió” – Interjú Hajnóczy Péterrel, a MÉK elnökével

Dr. Hajnóczy Péter 2021 novemberében kezdte meg harmadik ciklusát a Magyar Építész Kamara elnökeként. Az idáig vezető útról, az eddigi eredményekről és jövőbeli tervekről, valamint az építész szakma helyzetéről is kérdeztük interjúnkban.

Mi motiválta a kamarai „karriere”, hogyan jutott el idáig?

Hajnóczy Péter: A történet egészen az 1996 előtti időkre nyúlik vissza, amikor egy „prekamarai” állapot lépett életbe. A MÉSZ felvette a Magyar Építész Kamarája és Szövetsége elnevezést, hogy ezzel is demonstrálja a politikusok felé, hogy szükség van építész kamarára, de továbbra is egyesületként működött, csak a neve változott. A szervezetnek voltak területi egységei és én a Pest megyei egységének lettem az elnöke 1996-ban. Ugyanezen évben az országgyűlés törvényileg létrehozta a Magyar Mérnöki Kamarát és a Magyar Építész Kamarát, engem pedig többen felkértek arra, hogy vállaljam el az akkor megalakítandó Pest Megyei Építész Kamara elnökségét, amit én örömmel elfogadtam. Egészen 2012-ig voltam a megyei kamara elnöke.

Az országos kamara első elnöke Callmeyer Ferenc volt, őt Balogh Balázs, volt egyetemi évfolyamtársam váltotta 2000-tól. Tőle kaptam egy telefonhívást, hogy mit szólnék ahhoz, ha jelölnének alelnöknek, ő pedig elnöknek indul. A felkérést elfogadtam, meg is választottak, így a MÉK alelnöki tisztség betöltése mellett a Pest Megyei Építész Kamara elnöke is voltam. Ez az időszak 2012-ig tartott, amikor a Belügyminisztérium Terület- és Településrendezési Főosztályának vezetője lettem. Ez a poszt összeférhetetlenné vált a kamarai tisztségekkel, ezért innentől mind az alelnökséget, mind az elnökséget szüneteltettem.

2013 novemberében értem el az akkori szabályok szerint a nyugdíjkorhatárt. Az volt a dédelgetett vágyam, hogy mind a Pest Megyei Építész Kamarában – ahol addigra alelnök lettem – és az országos kamarában – ahol ugye szintén alelnök voltam – folytatom ezeknek a pozícióknak a betöltését a nyugdíj mellett. Ebben az évben volt újra tisztújítás az országos kamarában, amikor is Noll Tamás indult az elnökségért, én pedig újraindultam volna az alelnökségért többekkel együtt. A jelöltté váláshoz területi kamarai támogatás vagy több küldött aláírása szükséges. A jelölési folyamat során viszont számomra szimpatikus kollégák, igen fajsúlyos és jó nevű építészek megkerestek, hogy ne alelnöknek induljak el, hanem vállaljam el az elnöki jelölést. Végiggondoltam és igent mondtam. Három elnökjelölt indult: Noll Tamás, Eltér István és én. A csillagok úgy álltak, hogy 2013. november 6-án engem nyugdíjaztak a minisztériumban, november 15-én megválasztottak a kamara elnökének, és 2021. novemberétől a 3. ciklust kezdtem meg.

Mit tart az elmúlt 2 ciklus legfontosabb eredményének?

HP: Erre nagyon sok mindent tudnék mondani. Az egyik a gazdálkodás kérdése. 2013-ban az akkor megválasztott elnökség úgy vette át a kamarát, hogy nem vett föl tiszteletdíjat, mert a kamarának igen súlyos likviditási gondjai voltak, nem volt annyi pénze, hogy a tiszteletdíjakat ki lehessen fizetni. A működési költségeket minimalizáltuk, az első években igen-igen meg kellett szorítani magunkat. Már 2013-tól lett gazdálkodásért felelős alelnök, akivel azóta is egy nagyon szigorú gazdálkodási terv mellett stabilizáltuk a MÉK gazdálkodását, mostanra jelentős tartalékokkal rendelkezünk. Ehhez hozzátartozik az is, hogy az építész kamara – megváltozott törvényi előírásnak köszönhetően – már vállalkozhat is, így mi is megjelentethetünk és meg is jelentünk a piacon például szakmai továbbképzésekkel.

Ebből már keletkezik olyan bevétel, amiből hasznot is össze lehetett hozni.

Emellett a két ciklusnál nagyon fontosnak tartom a személyes jelenléteimet és közreműködésemet, főleg a tagok ügyeivel kapcsolatban. A jogosultsági vizsgabizottságnak és a diplomaazonosító bizottságnak vagyok az elnöke, napi szinten foglalkozom ezekkel a témákkal. Amióta a kamarában tisztséget töltök be, azóta viszem ezeket a feladatokat és úgy gondoltam, hogy elnökként kiemelten fontos, hogy a tagok konkrét ügyeiben továbbra is közreműködjek. A másik fontos személyes jelenlétem a kamara működésében a területi elnökök testülete. Ennek a testületnek a tagjai a területi elnökök, az ülést azonban az országos elnök feladata összehívni. Ez a testület véleményezi, alakítja mindazokat az anyagokat, amelyeket a küldöttgyűlés elé terjeszt a MÉK. A velük kialakított személyes kapcsolat nagyon fontos. Én a továbbképzésben is személyesen veszek részt, előadást tartok, az aktuális dolgokról informálok az ottlévőket és ez nemcsak Budapesten zajlik, hanem utazunk az ország különböző megyeszékhelyeire is. Ezen a kötelező vagy szakmai továbbképzéseken találkozom a tagsággal, sokszor nagyon fontos kérdéseket tesznek fel, vagy világitanak rá olyan problémákra is, amelyek így közvetlenül jutnak el hozzánk. Ugyanakkor van egy másik aspektusa az én személyes kapcsolataimnak. 2014-ben, amikor a Belügyminisztériumból átkerült az építésügy felügyelete az Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárságra, akkor oda nagyon sok olyan kollégám került, akivel együtt dolgoztam korábban a Belügyminisztériumban, és velük a mai napig, beleértve Füleky Zsolt helyettes államtitkárt is, szinte napi kapcsolatban vagyok.

A következő, amit kiemelnék, az a szakmagyakorlási jogszabály módosítása, aminek kapcsán a Magyar Mérnöki Kamarával és a Miniszterelnökséggel is példaértékű együttműködés történt. A Miniszterelnökség – a minket felügyelő minisztérium – felkérte a Magyar Építész Kamarát és a Magyar Mérnöki Kamarát, hogy egyeztessék a szakmát érintő szakmagyakorlási jogszabállyal kapcsolatos tapasztalataikat, módosítási szándékaikat gyűjtsék össze, ezeket fogalmazzák meg. Ezt a módosítási jogszabályt teljes konszenzussal hoztuk létre, a munka ahogyan előállítottuk, az példaértékű együttműködés volt.

Mik a célok a következő időszakra? Illetve – visszacsatolva az első kérdéshez – mi motiválta az újrjelölésre?

HP: Nyilvánvaló, hogy még a 8 év is kevés volt, hogy minden feladatnak és célnak teljesen a végére érjünk. Vannak még

elvarratlan szálak és vannak olyan céljaink, amit a következő négy évben meg kell valósítanunk. Az utóbbi két évben a világválság miatt sajnos lelassultak ezek a folyamatok. Ennek az időszaknak az a tanulsága, hogy lehet élni online módon, a 9 fős elnökség videós rendszeren keresztül még egész jól kezelhető, szerencsére mindenki jól viszonyult hozzá. A területi elnökök testületének ülését viszont, ami a 19 megyei elnök, elnökségi tagok, további meghívottak részvételével történik, az már ezzel a technikával nagyon nehezen kezelhető.

A Kamarai törvény szerint számomra ez az utolsó ciklus elnökiént, így a megkezdett feladatokat, programokat mindenképpen szeretném befejezni.

Mik azok a legfontosabb célok, amik nem tudtak eddig megvalósulni?

HP: Nagy hiány van a fiatal szakmagyakorlók kamarai helyzetével kapcsolatban. Egyrészt nagyon nehéz őket aktivizálni, mert nyilvánvalóan a fiatal koruknak megfelelően ők a szakmájukkal foglalkoznak, nem pedig jogszabályokkal és kamarai ügymenetekkel. Ennek nem feltétlenül az a lényege, hogy tisztségeket fogadjanak el, hanem hogy valamilyen formában elkezdjék megismerni a kamarával kapcsolatos dolgokat, elkezdjük felkészíteni őket arra, hogy egy négy év múlva esedékes választáson már valóban egy fiatalabb generáció kapcsolódjon be a kamara irányításába.

A másik, hogy a frissen végzettekkel nem foglalkozott eddig a kamara. Ha valaki megszerezte a diplomáját, utána a gyakorlatát úgy tudta megszerezni, hogy elment praktizáló tervezőhöz, ott szerzett gyakorlatot, majd jelentkezett a területi kamarai titkárnál jogosultságért. Azonban eközben semmiféle tanfolyam, továbbképzés, vagy bármilyen ismereteknek az átadása nem történt a kamara részéről. Ezen nagyon komolyan kell változtatni! A jogszabály ezt lehetővé tenné, mert ismeri a gyakornoki és a mentori rendszert, ami azt jelenti, hogy neves vezető építészek kiválthatják a mentori címet és mint mentorok foglalkozhatnának fiatal építészekkel, akiknek még nincs jogosultságuk. Ezt a rendszert kell jobban kidolgozni.

Emellett pedig a tervpályázatok terén szükséges lényegesen előre lépni. A mostani rendszer nagyon merev, egy-két pályázat van, ahol a tervező kiválasztásáról van szó, a másik bizonyos ötleteknek a beszerzése, de ez a kétfajta dolog is egy nagyon merev szituáció. Azt kell elérni, hogy egy vonzó, differenciált, többlépcsős pályázati rendszer jöjjön létre és kikerüljön a közbeszerzés alól. Amennyiben egy termék kiválasztásáról van szó, mint például az autóvásárlás esetén, akkor egy közbeszerzési procedúrával egy minisztérium vagy egy cég ki tudja választani, hogy melyik terméket akarja megvásárolni. Ez egy átlátható és nagyjából működő dolog. A másik a szolgáltatás kiválasztása. Hogyha az autó példájánál maradunk, akkor arról van szó, hogy melyik szerviz az, amelyik a leggazdaságosabban és legjobban javítja az autót, ezt is ki lehet választani közbeszerzéssel. Van egy harmadik kategória, amivel viszont baj van, mert ez annak a szellemi szolgáltatásnak a kiválasztásáról szól, ahol nincs meg a termék. Ilyen egy tervezési feladat, amikor arról szól a dolog, hogy ki tervezze meg a házat. Nincs meg a ház és mégis sokszor a közbeszerzést úgy értelmezik, hogy versenyeztetik az árat meg a határidőt. Szerintem ez így nonszensz, mert így egy tervezési feladatot nem lehet eldönteni. Ebben nagyon lényeges lenne előre lépni egy többlépcsős rendszer felé,

amit ötletpályázattal kellene indítani, ami szerint történne utána több lépcsőben a tervező kiválasztása.

Hogyan látja a MÉK szakmai kapcsolatait?

HP: A mérnöki kamarával folyamatos a kapcsolatunk, hiszen mind a szakmánk összefügg, mind pedig egyazon törvény vonatkozik működésünkre, feladatainkra, felépítésünkre. A MÉSZ-szel, az MMA Építőművészeti Tagozatával, az Építőipari Vállalkozók Országos Szövetségével, az Országos Főépítési Kollégiummal mind-mind naprakész a kapcsolat, ismerem a vezetőiket és ha olyan jellegű tájékoztatásra van szükség, akkor meg is adjuk ezt egymás részére.

A MÉK tagja a Magyar Szakmai Kamarák Szövetségének, ahol a kamarák életére kiható, elsősorban működési kérdéseket is végig tudunk tárgyalni. A jó gyakorlatok megosztásából rengeteget tanulhatunk, még akkor is, ha igen eltérő feladat- és hatáskörrel rendelkeznek a szereplők. Az elektronikus ügyintézés vagy az adatvédelemmel kapcsolatban is több egyeztetés is volt, de az ezekhez hasonló kérdéseket is meg tudjuk beszélni, hogy melyik kamara, hogy járt el.

A Lechner Tudásközpont az, akivel épp mostanában mélyült el jobban a kapcsolat, hiszen ez az a szervezet, amelyik a szakmánknak többféle szegmensével foglalkozik. Nagyon sokáig elszikkadt az a hihetetlen szellemi érték, ami a tervpályázatokkal kapcsolatban létrejött.

Lát valamilyen hiányosságot a szakmai kapcsolatokban? Van olyan terület, amin javítani kellene?

HP: Én a szakmai kapcsolatokban nem nagyon látok hiányosságokat. Amin javítani lehetne, az a politikusokkal való kapcsolat. Az elmúlt ciklusban egy egészen intenzív és oda-vissza csatolt párbeszéd alakult ki a minket felügyelő Miniszterelnökség miniszterével, de a politikusok teljesen változóan viszonyulnak hozzánk. Míg az építészeti, építésügyi és örökségvédelmi helyettes államtitkárral, Füleky Zsolttal és az általa vezetett államtitkársággal tulajdonképpen naprakész a kapcsolat, addig bizonyos jogszabály-módosításoknál tudatosan nem vonják be az építész kamarát. Ezen nem mi tudunk segíteni. Tehát ha a szituáció úgy alakul, hogy ott keletkezik egy nyitottság, akkor működik a kapcsolat is, ha nincs nyitottság, akkor nem működik.

Talán épp ezzel függ össze a következő kérdésem: hogyan látja a szakma társadalmi megítélését, hogyan változott ez az elmúlt időszakban és milyen irányba tart?

HP: Szerintem ezt igazán egy interdiszciplináris kutatás tudná megmondani. Angliában készült például ilyen kutatás, és az alapján ott az építészek ma már a buszsofőrökkel vannak azonos presztízshelyzetben. Nálunk én nem tudnám megmondani pontosan, hogy kivel vagyunk azonos helyzetben, de azért egyvalamit ne felejtünk el, nekünk van egy komoly és súlyos örökségünk is ebben a dologban, hiszen 1945-től 1990-ig az akkori társadalmi rendszerünkben az volt az általános, hogy valaki a kockás papírra lerajzolta, hogy mit szeretne és odaadta az építésznek, hogy az alapján készítse el az engedélyezési tervet. Sajnos nagyon keményen szocializálódott úgy ezekben az időkben az építészeknek egy jelentős része, hogy elkészítette így a tervet és kész, onnantól kezdve ő nem foglalkozott azzal, hogy a ház hogyan épül meg.

Voltak évfolyamtársaim, akik például Algériába terveztek, ahol a francia rendszer működött, és ők mesélték, hogy ott

az építész egészen az épület megépültéig a teljes folyamatot végigvitte. Ez a fajta építésztevékenység egész más, mint ami itt nálunk volt az elmúlt 45 évben. Ezen se könnyű változtatni. Most az egyszerű bejelentés bevezetésénél volt egy idő – aztán a politikusok persze eltörölték –, amikor elő volt írva a kötelező tervezői művezetés. Amikor jártuk az országot, hogy szervezett előadásokon magyarázzuk el az egyszerű bejelentés csínját-bínját, akkor szinte mindegyiken volt egy-két ember, aki nehezményezte, hogy neki miért kell kimennie az építkezésre és miért kell építési művezetést folytatnia.

És ez hogyan függ össze a szakma társadalmi megítélésével?

HP: Úgy függ össze, hogy ha azt a példát vesszük, ahol nincs különválasztva például egy műszaki ellenőri tevékenység, hanem effektív az építész az, aki tervezői művezető, akkor értelemszerűen az ő fontossága az egész kivitelezés folyamán teljesen más lesz, mint hogyha az építész csak az a személy, aki megrajzolja az épületet és a kivitelezésnél nincs jelen.

Itt vannak például a mintatervek. Ezekkel kapcsolatban a MÉK meg is jelentetett egy nyilatkozatot, miszerint a mintaterveket épp úgy építésznek kell adaptálni a helyszínre, ezek olyan szintű tervek, hogy azokban bizonyos változtatásokat, módosításokat lehet eszközölni és az is szakszerűséget, építészti igénylő feladat. Természetes, hogy egy ilyen politikai akció, ami a mintaterveknél történt, nem az építészek presztízsét növeli, inkább a feleslegességére utal egy kicsit, ez az egyik része a dolognak. A másik része, ahogy a helyettes államtitkár is mindig elmondta, hogy feltétlen építész szükségeltetik ahhoz, hogy egy ilyen mintaterv szerint építkezzen valaki és építsen magának családi házat. A médiában azonban sajnos nem így jelent meg a vele készített interjú, ki lett vágva ez a megállapítása, csak a politikai célzat maradt benne, hogy ez milyen jó az állampolgároknak, mert ingyen kapnak tervet. A politikusoknak ez a lényeg, az, hogy ilyenkor a felelősséggel mi történik, azon néha nagyon lazán átlépnek. Ez egy nehéz és összetett dolog, de ahogy az elején említettem, zárni is csak azzal tudom, hogy ezt a kérdést csak egy nagyon komoly, sok szakember bevonásával készülő kutatás tudná megválaszolni.

Mit tart a szakma legfontosabb kihívásának jelenleg és milyen feladata van ezzel kapcsolatban a MÉK-nek?

HP: A legfontosabb kihívás talán a kulturális misszió. A településképi arculati kézikönyvekkel és a hozzájuk tartozó településképi rendeletekkel elindult egy folyamat, de meg kell találni azokat

az utakat is most már, amik az állampolgárokat tudják megszólítani. Ezt a MÉK idén egy vándorkiállításal elkezdte, amelynek elsődlegesen nem az a célja, hogy mi építészek egymást közt megbeszéljük, hogy mi a szép, és mit hogy célszerű megtervezni, hanem az, hogy egy építész gondolkodjon el azon, hogy milyen szempontok szerint akar egy új épületet építeni. Ez a kulturális kérdés az egész világon egy nehéz probléma.

Az építészeti kultúrával kapcsolatos nevelést már az óvodában kell elkezdni, és ez összefügg az építészet presztízsével is. Attól, hogy megjelenik egy településarculati kézikönyv, az állampolgárok építkezési szokása és ízlése nem fog megváltozni egyik percről a másikra. Ez a szakmának egy nagyon komoly kihívása.

A MÉK feladata ezzel kapcsolatban a folyamatos hittérítés. A két legfontosabb kihívás tehát a presztízs-növelés, valamint az építészeti és vizuális kultúrának a kérdése. Ez két nagy kihívás és mind a kettővel az Építész Kamarának folyamatosan, hangsúlyosan foglalkozni kell, díjak odaítélésével, könyvek létrehozásával, mindenféle ismeretterjesztő és egyéb kiadványok terjesztésével.

Hulesch Máté

Az interjú 2022. I. 12-én jelent meg az Építészfórumon.

Megvásárolható a Magyar Építészet 10–20 könyv

A MÉK nemrég megjelent kiadványa, a 'Magyar Építészet 10–20' című könyv valamennyi épülettípusra kiterjedően mutat átfogó képet – határon innen és túl – a kortárs magyar építészeti alkotásokról és alkotókról a 2010–2020 közötti időszakról. A közel 500 oldalas könyv személyesen a FUGA Budapesti Építészeti Központ könyvesboltjában vásárolható meg a 1052 Budapest, Petőfi Sándor utca 5. szám alatt. A kiadvány ára 7000 Ft személyes átvétel esetén.

Postázás megrendelés információk a www.mek.hu kamarai honlapon.

A MÉK Elnökségének határozatai

47/2021. (10. 12.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett az elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a kamara tulajdonát képező SKODA KAROQ típusú gépjárművének SKODA OCTAVIÁRA történő cseréjét intézze.

48/2021. (10. 22.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége tudomásul vette, hogy a MÉK Nonprofit Kft. 2018., 2019. és 2020. évre vonatkozóan a Kft. felügyelőbizottságának tiszteletdíját 2021. 06. 11-én kifizette.

49/2021. (10. 22.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag elfogadja a Jogosultsági szabályzat függelékének módosítását.

50/2021. (11. 11.) sz. MÉK Elnökségi határozat

Az Elnökség egyhangúlag megállapítja, hogy megalakult. A MÉK Elnöksége tudomásul veszi, hogy a Felügyelőbizottság 2021. november 15-én, hétfőn, az Országos Választási Jelölőbizottság és az Etikai-fegyelmi Bizottság november 17-én, szerdán alakul meg.

51/2021. (11. 11.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy az Építőipari Nívódíj Sándy Gyula-díját Dobosy Gáborné Hajnalkának, a tatai Esterházy-kastélyfelújítás építésvezetőjének ítéli oda.

52/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag egyetért Fáy Pirossal 2022. évre megbízási szerződés megkötésével „Magyar Építész Kamara képviselete a Magyar Szabványügyi Testületben építésügyi műszaki szabványfigyelés, építésügyi műszaki szabályozási bizottsággal kapcsolatos feladatok ellátása, műszaki irányelvek kamara-i véleményezésének” koordinálása témában. A téma elnökségi felelőse Babinszky Tünde.

53/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag egyetért dr. Illés Istvánné szerződésének 2022. évre történő meghosszabbításával a közbeszerzési kiírások figyelése témában.

54/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag megállapítja a tisztségviselők feladatmegosztását a 2021–2025. évre. *A részletes táblázat megtekinthető a mek.hu honlapon.*

55/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a MÉK Kft. Felügyelőbizottságának tagjai 2022. január 1-től Babinszky Tünde, Markos Anikó és Schulcz Péter. Megköszöni Bajkai Gábor és Gráf Ottó 2021. december 31-ig tartó munkáját azzal, hogy a 2021. évi beszámoló véleményezésében részt kell venniük. A bizottság évi költségkerete 100 000 Ft/év/fő. Az Elnökség Eltér István ügyvezetői megbízási díját 2022. január 1-től havi 200 000 Ft-ban állapítja meg. A MÉK Elnöksége felkéri dr. Enczi Jánost a szükséges iratok előkészítésére.

56/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a Diplomaazonosító Szakértői Testületet dr. Hajnóczy Péter vezeti, tagjai: dr. Bachmann Bálint, O. Ecker Judit, dr. Makovényi Ferenc, dr. M. Szilágyi Kinga.

57/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a Jogosultsági Vizsga Szakértői Testületet dr. Hajnóczy Péter vezeti, dr. Gáts

Andrea, dr. Illés Istvánné, Kovács Imre, Kovács Zsófia, Kurcz Judit általános, dr. Medgyasszay Péter, Severnyák Krisztina, dr. Szalay Zsuzsa energetikai, dr. Takács Lajos tűzvédelmi szakterületi vizsgáztatók. Vizsgaszervező Dér Andrea. A juttatás megbízási keretszerződés és a vizsgák alapján kiállított teljesítésigazolás szerint történik.

58/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a MÉK évkönyv, közlöny főszerkesztője Tutervai Mátyás, felelős szerkesztője Dér Andrea, szerkesztőbizottsága dr. Hajnóczy Péter, Szalay Tihamér, Turi Attila.

59/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a MÉK Külügyi Munkacsoportját dr. Bachmann Bálint vezeti, tagjai dr. Makovényi Ferenc, Bordás András és Sándor Gergely.

60/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy az „Építész vezető tervező szakmai cím” adományozási döntés-előkészítő testület tagjai Fekete Antal, Fodróczy József, Guczogi György, Koller József, Sipos György és Zsuffa Zsolt.

61/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag a következő küldöttgyűlést 2022. március 31-re, csütörtökre tűzi ki, lehetőség szerint a kopaszi-gáti rendezvényhelyszínre.

62/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag a 39/2020. (11. 20.) sz. MÉK Elnökségi határozatában foglalt szakmai állásfoglalást az alábbiak szerint módosítja:

A veszélyhelyzet fennállása alatt azon szakmagyakorló, akinek a „beszámoló”-vizsgakötelezettsége lejár, a veszélyhelyzet visszavonását követő 60. napig kaphat haladékosan a kötelezettsége teljesítésére a jogszabályban foglalt szankció alkalmazása nélkül, abban az esetben, ha egészségügyi vagy egyéb objektív okkal tudja igazolni, hogy kötelezettségét miért nem tudta teljesíteni.

63/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége a „Bölcsődei mintaterv-katalógus helyszínekre történő adaptációk” témában soron kívüli egyeztetést kezdeményez Füleky Zsolt építészet, építésügyi és örökségvédelmi helyettes államtitkárral és Kovácsné Bárány Ildikó bölcsődei ügyek koordinációjáért felelős miniszteri biztossal, mivel az RRF-1.1.2-2021 azonosítószámú „Bölcsődei nevelés fejlesztése” c. projekttel kapcsolatban sem megkereséssel, sem semmiféle információval nem rendelkezett annak előkészítését illetően.

64/2021. (12. 03.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a MÉK Továbbképzési Szakértői Testület tagjai dr. Makovényi Ferenc, Schulcz Péter, Dulácska Zsolt és dr. Gáts Andrea.

A MÉK Elnöksége köszönetet mond a Továbbképzési Szakértői Testület eddigi tagjainak a munkájukért: Czéh Juditnak, Horváth Sándornak, Mészáros Jánosnak, Lestyán Máriának, Nemes Zoltánnak, Palánkai Tibornak, Schüller Ferencnek, S. Vasi Ildikónak, dr. Vukov Konstantinnak. A pályázatok és kérvények elbírálásához a Továbbképzési Szakértői Testület a továbbiakban is szakértőket kérhet fel, és ebben számít az eddigi tagok munkájára, valamint a tagozatok közreműködésére.

65/2021. (12. 20.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy jóváhagyja a 2022. évi díjtáblázatot.

Elírást, jogszabályi módosulást az elnök és a főtítkárral együttesen korrigálhat a táblázatban. A díjtáblázat a www.mek.hu honlapon tekinthető meg.

1/2022. (01. 07.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a Továbbképzési Szakértői Testületből eddigi munkáját megköszönve Dulácska

Zsoltot felmenti és Babinszky Tünde MÉK elnökségi tagot kinevezi a testület tagjának.

2/2022. (01. 20.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag elfogadja az „Óradíjas építészeti szolgáltatások ajánlott tevékenységszorzói és díjai 2022” táblázatot. A táblázat a www.mek.hu honlapon tekinthető meg.

MÉK-továbbképzések a Construmán

A Magyar Építész Kamara tantermi kötelező továbbképzést tart 2022. április 6-án, szerdán és szakmai továbbképzést tart 2022. április 7-én, csütörtökön az építész kamarai szakmagyakorlók számára a Construmán.

További információk és jelentkezés a <http://tako.mek.hu> oldalon.

A MÉK ebben az évben is saját standdal várja az érdeklődőket, ahol a Construma építőipari kiállítás megtekintéséért járó napi 1 továbbképzési pont igazolást is át lehet venni.

A településrendezési és településfejlesztési tervek egyeztetése 2022. július 1-jétől az E-TÉR-en történik

A Magyar Közlöny 235. számában kihirdetésre került az ingatlan-nyilvántartásról szóló 2021. évi C. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről, valamint egyes, az ingatlan-nyilvántartással, területrendezéssel, településrendezéssel kapcsolatos és kulturális tárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi CXLVI. törvény. Ennek 44. § 33. pontja módosítja az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt olyan módon, hogy – a korábban rögzített 2022. január 1-je helyett – 2022. július 1-jével vezeti be a településrendezési és településfejlesztési tervek készítése és módosítása során az E-TÉR-en történő elektronikus egyeztetést.

Az átmeneti időszakban 2022. június 30-ig a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet eljárási szabályait kell alkalmazni a településrendezési eszközök, a településfejlesztési és településképvédelmi dokumentumok készítésénél, valamint módosításánál és az új típusú, térinformatikai követelmények figyelembevételével készülő településtervek esetében is. 2022. július 1-jétől minden tervtípus a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet eljárási szabályai szerint készül, tehát az adatszolgáltatás, az egyeztetés és a kötelező partnerség is az E-TÉR-en zajlik.

Az NKA Építőművészeti Kollégiuma tájékoztatója

A Nemzeti Kulturális Alap Építőművészeti Kollégiuma tájékoztatja a pályázni szándékozókat, hogy 2022-ben – a korábbi évek gyakorlatától eltérően, április vége, május eleje helyett – február elején megjelennek a nyílt szakmai pályázati felhívások az NKA honlapján.

A pályázati kiírási időpont-előrehozatalát a pályázók javasolták, kérték annak érdekében, hogy az elnyert támogatás, majd az elszámolás jobban legyen illeszthető az éves programtervekhez! Az NKA megértve a pályázói kérést döntött a változtatás mellett. További jó hír a pályázók számára, hogy 2022-ben – az

előző évihez képest – 10 millió forinttal emelkedett az Építőművészeti Kollégium pályázati kerete.

Kérjük, hogy az érdeklődők február elejétől figyeljék az NKA honlapját! Várjuk a pályázatokat!

Üdvözlettel

Pottyondy Péter
kollégiumvezető
Építőművészeti Kollégium kuratóriuma

Iratkozzon fel a Magyar Építész Kamara honlapja,
a www.mek.hu oldal heti e-mail hírlevelére!

A HUNGEXPO új „F1” fogadóépülete

Fotó: Palkó György

A Hungexpo teljes területének korszerűsítése és bővítése kapcsán, hosszas iterációs folyamat végén született az a döntés, hogy a meglévő fogadóépület helyén egy korszerű, landmarkjellegű fogadóépület épüljön.

A megbízói és üzemeltetői igények figyelembevételével az épület a jegypénztárakon kívül az üzemeltetés teljes irodai háttérét, valamint a vásárcsopont energetikai bázisát kellett, hogy magába foglalja. A földszintre kerültek a vendégek beléptetésével kapcsolatos területek, illetve az infrastrukturális háttérfunkciók (büfé, mosdók). Az épület további két szintjére az üzemeltetést kiszolgáló irodákat helyeztük, valamint a 300 fős rendezvénytermet. A legfelső szintben, a tető kontúrja

alatt a házat ellátó gépészeti szintet rejtettük el. A pincében a további gépészeti helyiségeken felül a terület energetikai központja kapott helyet.

Megbízónk kérése volt, hogy az épület a szikár pavilonvilág ellensúlyozásaként organikus, kortárs építészeti elemként adjon hangsúlyt az érkezési területnek. A park értékes nagy lombú fáival és facsoportjaival kiemelt szerepet kapott a tömegalakításnál. A környezetbe simuló organikus testet úgy hoztuk létre, hogy a park fáit megkerültük, megóvtuk. Fontos feladatunk volt a látogatók mozgási irányának, terelésének megtervezése úgy, hogy a ház akár két párhuzamos rendezvényt is kiszolgálhasson. A differenciálható mozgási irányok, domináns fókuszok, a fák pozíciói és az égtájak sokváltozós képletében olyan geometriát kerestünk, amely szimbolikus erővel bír. Triszkeliont formáló sziluettje a ciklikusság, a folyamatosság, a haladás és az örökkévalóság ősi szimbóluma. A sima, letisztult íves és dinamikus homlokzat, öbleinek fényárnyék hatásainak köszönhetően minden nézőpontból változatos arccal fordul környezete felé.

Homlokzati térhálójának megszerkesztésénél fontos szempont volt a technológiai szempontból költséges, kétszer görbült homlokzati elemek kiszűrése. Ennek érdekében a felület többször iteráltuk, amit a nagy pontossággal kivitelezett épület is igazolt. A „rainscreen” rendszerű homlokzati kerget, raszterével kompatibilis, a belső acél tartószerkezeti hálózhoz rögzítettük. A tető héjazata „rib-roof” rendszerű.

Távol-keleti tanítások szerint a forma, a harmónia, a külső és belső erők egyensúlya egymással szorosan összefüggő fogalmak. Kevés olyan épület épült az elmúlt években hazánkban, ahol a forma harmóniája a tartószerkezet kiegyensúlyozott erőjátékában is megmutatkozott. Az F1 fogadóépület tartószerkezete egy homlokzati acélvázból és egy belső pontokon

Fotó: Palkó György

Fotó: Palkó György

megtámasztott, vasbeton merevítőfalakkal gyámolított síklemz-födémrendszerből áll. Az épület harmonikus formavilága a tartószerkezet erőjátékában is visszaköszön. Az épület szárnyainak végében a szerkezet erőjátéka megegyező, ezáltal mind-egyiknek az állékonysága, intenzitását tekintve közel azonos, a térben ellentétes irányú külső erők szükségesek. Ezek az ellentétes irányú igénybevételek a szárnyak csatlakozási pontjaiban kiegyensúlyozzák egymást. Ennek köszönhetően az egyes kiegyensúlyozatlan részegységek egy izgalmas, összességében mégis kiegyensúlyozott szerkezetet alkotnak.

Az épület homlokzatának és tartószerkezetének parametrikus tervezése és formaképzése lehetővé tette, hogy kilépve a konvencionális építészeti formavilágból, egy izgalmas, dinamikus architektúrát hozzunk létre, amely racionális, jól strukturált és költséghatékony is egyben.

Építész iroda: Finta Stúdió
Felelős építész tervező: Dóczé Péter DLA
Tervezőtárs: Magyar Mária DLA

2022-ben két év kihagyás után tavasszal, április 6–10. között ismét fizikai valójában várja a CONSTRUMA Nemzetközi Építőipari Szakkiállítás a kiállítókat, látogatókat a teljesen megújult HUNGEXPO Budapest Kongresszusi és Kiállítási Központ területén.

A CONSTRUMA-csokor 2022-es kiállítása újra lehetőséget teremt majd, hogy mind a hazai, mind pedig a nemzetközi piac szereplői megosszák egymással tapasztalataikat és jó gyakorlataikat. A résztvevőknek lehetőségük nyílik, hogy üzleti kapcsolatot építsenek új partnerekkel, a meglévő kapcsolatokat pedig tovább ápolják, erősítsék.

A Magyar Építész Kamara tagjai számára a HUNGEXPO és a MÉK közötti együttműködésnek köszönhetően a kiállítás megtekintése díjmentes, de regisztrációhoz kötött. A CONSTRUMA-kiállítás látogatásáért a MÉK-szakmagyarkorlónak naponta 1 továbbképzési pont jár. Bírálati sorszám: 2021/207.

Fotó: Palkó György

Etele Pláza: flexibilis épület tökéletes lokációval

Budapest egyik leggyorsabban átalakuló területe Kelenföld, pontosabban a Kelenföld és Órmező közti zóna. A korábban elhanyagolt terület dinamikus fejlődése az M4-es metró építésével kapott új lendületet. A közlekedési infrastruktúra fejlődése, az intermodális csomópont megszületése teremtette meg a lehetőséget egy korszerű, multifunkcionális városközpont kialakítására, melynek első két óriásberuházása a befejezéséhez közeledő Budapest ONE irodaház és a nemrég megnyitott Etele Pláza Bevásárlóközpont – mindkettő a Paulinyi & Partners Építésziroda tervezésében és a Futureal fejlesztésében valósult meg. Jelen írásban a bevásárlóközpontot mutatjuk be Vámosy István, az iroda alapító partnere, projektigazgatója, seniorépítész segítségével.

Kezdsésként maradjunk is a lokációnál! A terület a metró megépülésével jelenleg a főváros legnagyobb áteresztőképességű közlekedési eszközváltó csomópontjává vált. Az M1–M7 nemrég felújított bevezetőszakasza az új metróval együtt átadott patkó műtárgyakkal és a Kelenföldi pályaudvar két oldalára telepített 1500 férőhelyes (és a tervek szerint tovább bővülő) P+R parkolóival, az elővárosi vasút egyik legforgalmasabb állomásával, a helyi és a helyközi autóbuszok, a fonódó és az 1-es villamos végállomásának ide telepítésével közel negyedmillió ember számára biztosít kulturált átszállási lehetőséget. Mindehhez tegyük hozzá, hogy Budapest legnépesebb kerületéről beszélünk mintegy 150 ezer lakossal, amit a komplex közlekedési csomópontnak köszönhetően közel egymillió ember érhet el 15 perces utazási távolságon belül.

A korszerű infrastruktúra valódi multimodális központtá tette a területet, lehetőséget teremtve ezzel, hogy a korábbi lakó- és ipari környezetből egy új, fenntartható, multifunkcionális városközpont alakuljon ki. A vasút két oldalán fekvő, a közlekedés alól kivont, illetve a volt ipari funkciók felszámolásával létrejövő barnamezős területekben óriási a fejlődési potenciál. A Futureal fejlesztésében megvalósult iroda- és kereskedelmi épületeken kívül is számos új funkció jelent már meg, vagy épp tervezés alatt van, mint például a kelenföldi indóház múzeumá alakítása, vagy a fejlesztési terület délnyugati határában a Dél-budai Centrumkórház. Összességében minden megtalálható lesz itt, ami ma egy városközpont esszenciája: iroda, szolgáltatás, kereskedelem, közlekedés, kultúra és az azt körülölelő lakótömbök. A plázáknak továbbra is kiemelt szerepük van a városközpontok lakói számára, azonban már nem monofunkciós üzletközpontokként, hanem fogyasztóorientált, élményt nyújtó szolgáltatói helyszínekként.

Minden épület szempontjából fontos a lokáció, de egy bevásárlóközpont esetében ez még fokozottabban igaz. Aligha túlzás kijelenteni, hogy a vasút keleti oldalán felépülő Etele Plaza közlekedés szempontjából ideális helyen van, ilyen, vagy ehhez csak hasonló lokáció nincs több a budai oldalon. A helyszín és az infrastruktúra adott, de vajon elég-e ennyi? A plázaépítés egyedi műfaj, rendkívül szerteágazó kutatásnak kell megelőznie a döntést, hogy a helyszín megfelel-e, és ha igen, akkor pontosan milyen léptékű, milyen funkciójú és milyen fő hangsúlyokkal rendelkező épület az ideális választás az adott területen. Részletes szociológiai, demogr-

Fotó: Bujnovszky Tamás

fiai felmérés előzi meg a tervezést. Figyelembe kell venni a jelenlegi és a terület várható fejlődésével kialakuló jövőbeli potenciálokat, trendeket, elemezni kell a közvetlen környezetben élő és a közvetett, a területen áthaladó, vagy direkt ide érkező célközönség szokásait, igényeit és vásárlóerejét. Nem egy szűk közönségre kell tervezni, hanem arra a potenciálisan figyelembe vehető tömegre, arra a közel egymillió emberre, aki a vonzáskörzetbe tartozik, egy olyan bázisra, amely a társadalom szinte minden rétegét lefedi. Részletesen elemezni kell az adatokat, és ennek alapján meghatározni a fő funkciókat, azok megoszlását, megtalálni az ehhez illeszkedő mágnesebérőket, akik nemcsak a vásárlókat vonzzák, de a kisebb bérlőket is. Ráadásásként egy fenntarthatóan működő, modern pláznak nemcsak a mai, hanem a trendek vizsgálatára alapozva a jövőbeli igényeknek is meg kell felelnie. Amit ma nem tudunk még pontosan meghatározni, annak a lehetőségét kell biztosítani. Olyan épületet kell építeni, amely flexibilisen alakítható, komoly bontások és költséges átalakítások nélkül. Nem látunk a jövőbe, így nem tudunk előre mindent megtervezni, de a fejlődési irányokat jól látni.

A mai plázák már nem csak a vásárlásról szólnak. Sokkal nagyobb hangsúlyt kap a szolgáltatás és a szórakoztatás, az élmény nyújtása. A hetvenes években még az üzletek és a közösségi terek aránya 70:30 százalék volt, mára ez az arány közel 50:50-re változott. Ma már nem elég megfelelő méretű közlekedőfelületeket biztosítani az üzletek eléréséhez, hanem kellemes közösségi tereket, találkozási pontokat kell kialakítani, ahol jól érzik magukat az emberek. Nemcsak vá-

sárolni mennek, sőt sokszor a vásárlás már másodlagos tevékenység, inkább szórakozni, étterembe vagy épp valamilyen szolgáltatást igénybe venni járnak plázába a fogyasztók. Fontos, hogy minden tevékenység élményalapú legyen, ami egy merev, rideg világban nem lenne megvalósítható. Egy bevásárlóközpont tipikusan befelé forduló, zárt világ volt, de a fenti igények alapvetően változtatták meg a korábbi alapelveket.

Az Etele Plaza a maga 55 ezer négyzetméter kiadható területével Magyarország harmadik legnagyobb, Buda legnagyobb bevásárlóközpontja. Az épület tervezésekor számos kihívással kellett megküzdenünk. Az M4-es metró két vonalalagútja nagyjából a kelet-nyugati hossz tengely irányában kettészeli a területet, míg a metró úgynevezett kihúzó műtárgya a telek délnyugati sarkát választja le a többi telekrésztől. A metróalagút, illetve annak védőzónája az Etele tér felől már a felszín közelében fut, ennek megfelelően a pincének csak az Etele út felé eső része volt két szintben beépíthető, mert a vonalalagút feletti kiváltó műtárgyak az alsó szintet teljes magasságában kitöltötték. A csonka pincében a szükséges parkolóknak csak a harmada volt elhelyezhető. Az alagúttól délre eső, maradék fél telekrészt átlós irányban keresztezi a metró kihúzó műtárgya, amely közvetlenül a felszín alatt fut.

A hiányzó parkolókat az ipari terület felé eső tetőszakaszra telepítettük, és az oda fel-, illetve onnan levezető rámpák falszerkezetét használtuk három szint magas faltartóként, közel 40 méteres fesztávon átfeszítve a műtárgy felett. Ezzel a legkritikusabb részen a 36 méterről 24 méterre csökkentett

Fotó: Bujnovszky Tamás

hidtartók 1,2 méteres magassággal is megfeleltek. Ezzel az apró, de annál nagyobb jelentőségű ötlettel lehetett biztosítani a déli telekrész teljes értékű beépítését, egyben a szabad alaprajzi kialakítást. A megnyert területeknek köszönhetően szabad kezet kaptunk néhány nem szokványos megoldásra is.

Az Etele Plaza tervezésekor igyekeztünk olyan épületet létrehozni, amely letisztult, illeszkedik a külső környezetéhez, bár léptékében szükségszerűen meghaladja azt. Felveszi a terület fő irányait és reagál annak jellegére. Biztosítja a terek vizuális átkötését. A külső merev, statikus tömeget, amely távolról is jól felismerhető, a belső lágy, egyben dinamikus, élettel teli tér ellenpontozza. A két eltérő világ ütközéspontja az épület főbejárata, ahol Magyarország legnagyobb egybefüggő, az épület vázszerkezetétől független homlokzati üvegfelülete jött létre, amely 27 méter magas, 31 méter széles, 154 üvegtáblából áll, a súlya pedig több mint 40 tonna. A hatalmas üvegfelülettel egy olyan átmeneti teret alakítottunk ki, amely teljes keresztmetszetében tárja fel a belső világot, mutatja meg az épület funkcionális struktúráját, kicsit olyan, mintha egy klasszikus átriumot vágtunk volna félbe, és mutatnánk meg ezen keresztül az épület keresztmetszetét.

Az épület hossz tengelyébe eső homlokzati nyitás nemcsak pazar kilátást biztosít a budai hegyek irányába, de megteremti a vizuális kapcsolatot az Etele Plaza és a Budapest ONE között, amely egyben a teljes fejlesztési terület fő gyalogos tengelyével is egybeesik.

Az épület keleti oldalán elhelyezkedő klasszikus, felülvilágított átriumot is úgy terveztük, hogy a 2. emeleten az üvegtetőt a homlokzatra lefordítottuk, bekapcsolva ezzel a belső világba az ott elhelyezkedő teljes értékű, valódi tetőkertet, és a mögötte elterülő Etele út menti park lombkoronáit. A két átriumot összekötő, elvben klasszikusnak mondható páros mall folyosót fülúton átkötöttük és a kiteresedő kereszt tengely két végében helyeztük el a szállodai hangulatot idéző felvonó csoportokat. Az osztott terek és a kilátás miatt a közel 150 méter hosszú mall folyosó a valóságban a felének sem tűnik, így nem az elvesztettség érzését kelti a benne közlekedésben, hanem a változatos és barátságos térsor élményét, az átrium üvegére ráfeszülő budai zöld domboldallal koronázva.

A metró adta kötöttségek a végeredményen nem tükröződnek, inkább csak érdekes megoldásokat eredményeztek. A különböző szinteken a bevásárlóközpontok mindhárom klasszikus elrendezése megjelent: a kutyacsontforma (az épület hosszanti tengelyének végein nagyobb terekkel), a versenypálya (ami a klasszikus amerikai oválpályákról kapta a nevét), valamint a passzázs (ahol a hosszú folyosó a meghatározó szervezőelem).

Az épület funkcionális struktúrája már a jól bevált rendet tükrözi. A Hadak útja felőli bejáratra fűzve az alsó szinten helyezkednek el a napi fogyasztási cikket forgalmazó üzletek, az Etele téri, a terep adottságaiból fakadóan egy szinttel feljebbi bejárati szinten és az emeleten kaptak helyet a nagy divatmárkák és a hozzájuk kapcsolódó kisebb divatüzletek, szolgáltatások és néhány kávézó, étterem. A 2. emeleten a főváros legnagyobb ételudvarát alakítottuk ki, mely 1000 fő egyidejű, változatos étkezését tudja biztosítani, nem egy nagy csarnoktérben, hanem egy valódi kerttel gazdagított tetőteraszhoz kapcsolódó, bútorokkal és rengeteg zölddel átszőtt térsorban,

melynek minden része más-más hangulatot képvisel. Az épület legfelső szintjén kapott helyett a 14 termes mozi, ahol a legkorszerűbb képi és hangzásvilággal találkozhatunk.

A föld alatt és a tetőn összesen több mint 1300 parkoló áll rendelkezésre, több mint 40 elektromos töltési lehetőséggel, illetve egyéb kényelmi funkcióval, mint például a VIP-parkoló, vagy az applikáción keresztüli helyrevezetés.

Fenntarthatóság és wellbeing

A minőségi közösségi terek kialakítását és a látogatók jóllétét (wellbeing) szem előtt tartva terveztük az épületet, amely így akár üzleti és baráti találkozónak is helyet tud adni, elvégre a változatos szórakoztató- és szolgáltatóegységek mellett a korábbi generációs plázáknál sokkal több természetes fényt és zöldfelületet biztosít. Az épületet úgy terveztük, hogy érintésmentesen használható legyen. Részben a pandémiára reagálva a szellőzőrendszereket UV-C csírátlánítással láttuk el, biztosítva a pláza biztonságosabb használatát. A bútorok antibakteriális, vírusölő felülettel rendelkeznek, a mozgólépcső korlátjának fertőtlenítése automatikus.

A BREEAM környezetvédelmi minősítési rendszer „very good” fokozatát elnyerő épületben külön gyűjtik, majd komposztálják a zöldfelületeken összegyűlő hulladékot. Kiemelt tervezési szempont volt a megújuló energia hasznosítása. Bár az épület még a korábbi TNM-rendelet szerint is átadható lett volna, a gépészeti rendszereket már a szigorúbb előírásoknak is magabiztosan megfelelőre terveztük. Hőszivattyús rendszerű hűtőgépeket alkalmaztunk, a bent keletkező hulladékot is hőszivattyús rendszerekkel hasznosítjuk, a homlokzatok emelt hőszigetelő képességű szerkezetekkel készültek – amelyek csökkentik a hőszugárzás és a hővesztesség mértékét –, az üvegezésnél magas napvédelemmel ellátott hőszigetelt üvegezést alkalmaztunk. A gépészeti tereken kívül minden tetőfelületen zöldtetőt létesítünk, a vendégek által is látható, illetve használt részeken háromszintes zöldfelülettel, amely kiválóan véd a túlmelegedés ellen, és csökkenti a városi hősziget kialakulásának veszélyét.

Okospláza

Az Etele Pláza-hoz applikációt is fejlesztett a Futureal, amellyel a parkoló jegymentesen működtethető lesz, az érdeklődési körünk és életkorunk alapján felhívja a figyelmet az elérhető kedvezményekre és ajánlatokra, továbbá segíti a bevásárlóközpont belüli tájékozódást, intézhető vele helyfoglalás, előrendelés. A bevásárlóközpont területén találunk USB-csatlakozós, wifis okospadokat, az információs pultnál pedig egy magyarul is beszélő, 120 centiméteres humanoid ügyfélszolgálatos robotot, Peppert. A látássérülteket az Óbudai Egyetemen világhírdonságnak nevezhető eszköze, az Ariadne segíti. Az „okosbottal” működő informatikai és mechanikai megoldás a világon először itt működik kereskedelmi környezetben.

Akár távolról – városrészléptékben –, akár egészen közelről – részletképzésben és egyedi megoldásaiban – nézzük az Etele Plazát, minden területen tetten érhető a tudatos, felméréseken, adatokon alapuló, jövőbiztos tervezés.

Tervező: Paulinyi & Partners.

Fejlesztő: Futureal.

Egy építkezés pontos költségeit előre ki lehet számolni! Ezt eddig is tudta mindenki, de az esetek döntő többségében - a valóságban - valamiért mindig máshogy alakulnak a dolgok, és kellemetlen elszámolási vitába keverednek a felek. Ezen változtatnunk kell, mert ez mindannyiunk közös érdeke: megrendelőké, tervezőké, vállalkozóké és kivitelezőké.

Az ELBA formabontóan logikus szerkezetével, beépített automatizmusaival és felhasználóbarát felületével kategóriája legegyszerűbb és leghatékonyabb megoldását nyújtja a piacon. Tervező moduljával könnyen készíthet árazatlan Építési Anyag- és Munkalistát (anyag- és mennyiségi kiírást), majd érthető, átlátható formában adhatja át kollégáinak, megrendelőinek és alvállalkozóinak árazásra vagy megrendelésre.

MIÉRT HIÁNYPÓTLÓ?

- ✔ Nem marad ki semmi! A terv elkészítése közben folyamatosan nyomon követheti, hogy mely épületrésszel végzett.
- ✔ A rendszer Ön helyett számol: automatikusan javaslatokat tesz és azonnal jelez, ha adatbeviteli vagy logikai hibát észlel.
- ✔ Hiányos terv az ELBA rendszerben nem véglegesíthető. Tényleg az kerül a kiírásba, ami a tervrajzon szerepel!
- ✔ Az elkészült terv minden kolléga és partner számára világos: az ELBA a közös nyelv a tervező, építető és kivitelező között.

MIÉRT EGYSZERŰBB?

- ✔ Gyorsan, egyszerűen dolgozhat és akár 1 óra alatt végezhet. Ússza meg a több napos idegtépő számolást!
- ✔ A hibázás lehetősége minimális, még a nagy terveknel is. Ebből az árajánlatból nem marad ki semmi!
- ✔ A költségvetés struktúráját nem önnek kell kitalálnia. A tervet logikusan, az építés sorrendjében készítheti el!
- ✔ Komplet, előre elkészített sablonokkal dolgozhat. A végeredmény igényességre utal, amit az ügyfél is átlát!

A SHOPMARK Bevásárlóközpont átalakítása, Budapest

Fotó: Kertész András Tibor DLA

Előzmény

Az egykori EUROPARK Bevásárlóközpont belső és külső terei az elmúlt 20 év alatt mind műszakilag, mind formailag-funkcionálisan elhasználódtak, erodálódtak.

A tulajdonos „facelifting”-jellegű felújítást tervezett az épületen, illetve annak szűkebb környezetében, de a tervezési folyamat során azonban az épület szinte teljes egészében átter-

vezésre került. A tervezési feladatok elvégzésére meghívásos tervpályázat keretében irodánkat választotta ki 2016 novemberében. A tervezés ezt követően folyamatosan zajlott, intenzív és hatékony megrendelői egyeztetések mellett. A kivitelezést a KÉSZ Építő Zrt. végezte, a munkálatok 2018. év elejétől október végéig tartottak. A projekttel Magyarországon először valósult meg bevásárlóközpont-átalakítás és -felújítás úgy, hogy teljesen bezárt az épület a felújítás alatt.

A felújítás főbb beavatkozási területei:

1. Az épület főbejárat előtti terének újragondolása (saját telken)

Az egész bejárat koncepcióval együtt kezeltük az előtte lévő külső teret, minden elemében arra törekedve, hogy az a bejárat élményét erősítse. A lesüllyesztett agórát újraformáltuk, kivettünk olyan vasbeton falakat, mellvédeket, korlátokat, amelyek az áttekinthetőséget zavarják. A burkolt és a zöld felületek arányát a „zöld” irányába növeltük. A teret új térburkolattal láttuk el, a megközelítési irányokat észszerűsítettük.

Az Üllői út-Mátyás király út sarkához közel eső parkolóterületet feltöltöttük, az így létrehozott rendezvényterület alatt létesült az épület újonnan kiépített sprinklerrendszerének kiszolgálására szolgáló tartály a hozzá tartozó gépházal. A kialakított rendezvényterület egy külső lépcsővel összekötésre került a deckkel, ahonnan az oldalbejárat is elérhető.

Fotó: Kertész András Tibor DLA

2. Főbejárati kapuzat átépítése

A homlokzati síktól előugró konzolos üvegfalat megszüntettük. Ez nem járt tartószerkezeti bontással. Az íves rácsos tartókat a helyükön tartva, azok térbeli kiegészítésével hozunk létre új belső téri hatást, így az épület tömegformálása is hitelessé vált.

Új bejárati előtető-szerkezetet terveztünk, amely „hívogató” hatású és természetesebb bejárati helyzetet teremt.

Az előtető felvastagodó támaszaként kialakítottunk egy nagyméretű LED-falat, ami az Üllői út felől gépkocsiból is erős látványt nyújt. A bejárati üvegfalon fekete festett üvegfelületeket képzeltünk, színes LED-csíkokkal megosztva.

3. Homlokzatok újragondolása

Az oldalhomlokzatok rendkívül hosszúak, ezért olyan építészeti megoldást kerestünk ennek feloldására, ami viszonylag olcsó eszközökkel, rendezett, tervezett és korszerű szemléletű kereskedelmi épülethomlokzatokat hoz létre. A főbejárati kapuzat párkányát a hosszhomlokzatokon is végigvezettük és a teljes homlokzat előtt acélszerkezetű lábakon hordott vízszintes rácsos tartók között új homlokzatsáv készült, fehér színű feszített fóliaborítású lamellás elemekkel (Graboplast). Az új osztó- és főpárkány fehér szálcementborítással (EQUITONE) készült. A mögöttes meglévő panelszerkezetet sötétszürkére festettük, így kontrasztosan jelennek meg ezek a lamellák.

Fotó: Kertész András Tibor DLA

A lamellasort reklámfelületekkel szakítottuk meg. Az épület alatti parkolóból új, védetten telepített mozgójárdák létesültek, ennek köszönhetően az Üllői út felőli rámpák feleslegessé váltak, ezeket elbontottuk.

4. Reklámfelületek koncepciója

A homlokzatok újragondolásával új reklámfelület-elhelyezési koncepciót is létrehoztunk. A bevásárlóközpont nevét a reklám-

Fotó: Kertész András Tibor DLA

felületektől leválasztva, független megjelenéssel a távolból is kiválóan látszódó, a főbejárat felett megtartott rácsostartóráté-fejezetként kiegészített felépítményére helyeztük el, nappal antracit, éjjel világító fehér, fóliázott betűkkel.

5. Belső mall újragondolása

A belső mall elrendezése módosult; az üzletportálok vonalvezetését, a földemkivágások nagyságát, helyét, formáját ennek megfelelően újragondoltuk. A jelenleg is meglévő földemátöréseket megnagyobbítottuk, így jobban átlátható, hívogató terek jöttek létre. Az áttöréseket legömbölyített formákkal kívántuk lágyabbá tenni. A korlátok alul befogott üvegkorlátok.

6. Foodcourt áthelyezése és újragondolása

A foodcourt a földszintről felkerült az emeletre a főbejárat közvetlen közelébe. A bejáratnál kialakított megnagyobbított földemnyíláson keresztül már a külső térről is látványában feltárukolozik a fogyasztótér és a kiszolgálópultok lágy hullámvonala. A fogyasztótér fölött egyedi akusztikai álmennyezetet terveztünk, ami térileg is megfelelően kijelöli a helyet. A foodcourt vendéglátó egységei, konyhái, új hátsó gazdasági feltárást kaptak, két új teherlifttel. Ezeket úgy pozicionáltuk, hogy a gazdasági, illetve az áruszállítás optimális legyen a meglévő, Ady Endre utca felőli gazdasági bejáratra igazítva.

7. Általános belső téri átalakítások és új belsőépítészeti koncepció

Belsőépítészeti anyagában, színében és formai kialakításában új arculatot képzeltük el. A meghatározó lágy, lekerekített formavilág hatásában barátságos, hívogató. Az oldalvilágítás donga a belső utca felett meglévő szerkezet. Ezt, illetve a bevilágításnak a módját, szerkezetét meghagytuk. Az íves, rácsos tartók látványa azonban nem kedvező, ezért azokat gipszkartonnal leburkoltuk. A köztes mezőkben fehér színű függesztett lamellás álmennyezet készült keret nélküli lapokból. A sík álmennyezeteket is lecseréltük a mall területén monolit gipszkarton és sávós, bontható álmennyezeti felületekre.

A pillérek a mall területén kör alakban körbeburkoltuk gipszkartonnal, a lágy formavilághoz igazodva. A padlóburkolatokat nagy méretű, világos, csúszásmentes lapokra cseréltük. Azokon a helyeken, ahol leülési lehetőség vagy egyéb funkció képzelt

hető el, ott magas kopásállóságú fabetétes burkolat készült. Az üzletek portálszerkezetein egységes képet adó frízzel és portálsztoókkal rendezett, homogén hátfelületeket hoztunk létre a mezőkben világító, egyedi, betűs feliratok és reklámfelületek számára.

8. Beavatkozások a parkolóterületen

A parkolóterület humanizálása csak a zöldterület minimális növelésével (terelőszigetek növényzettel való betelepítésével, fásítással) valósulhatott meg.

Dr. Kertész András Tibor DLA és Tóth Tamás építésztervezők

Fotó: Kertész András Tibor DLA

Fotó: Kertész András Tibor DLA

Fotó: Kertész András Tibor DLA

Austrotherm hőszigetelő anyagok
Időtálló minőség

Budafoki Szomszédok Piaca, Budapest

Koncepció

Az önkormányzat korábban országos építészeti tervpályázatot írt ki a területre, amelynek része volt a tágabb értelemben vett térrendezés is. Ennek a pályázatnak a nyertese irodánk volt. Az akkori terv továbbfejlesztésével készült a jelen fejlesztés koncepciója is.

A koncepció lényege, hogy az elbontott piac helyén egy több-célú, igazi városias-kisvárosias tér jön létre, amelyhez időszakosan aktívan kapcsolódik az új piac.

Az új piac az önkormányzat által már korábban megvásárolt lakóingatlanok összevont telkein valósult meg első ütemben. Távoli fejlesztésként, ha a körülmények lehetővé teszik, a tér telkén, a déli oldalon is kiegészülne a piac egy épületszárnyal.

A tér olyan tér, amely a hétköznapokban a kerület központjában európai szintű környezetével vonzó tartózkodási hely, az ott tartózkodóknak tájékozódási pont és egyben pihenésre-leülésre alkalmat kínáló hely. Kulturált ülőalkalmatosságok és párasító vízjáték adja meg a növényzet és a zöldfelületeken kívül a tartózkodás élményét.

Továbbá teret ad mindenféle rendezvénynek, borfesztiválnak, karácsonyi vásárnak, kirakodóvásárnak, kézműves vásárnak, „nagy piac”-nak, „bolha”-piacnak. Lehet itt kisebb színpadi rendezvényeket is szervezni.

A piacokról általában

Sokféle piactípus létezik, Európában és a tengerentúlon, valamint Ázsiában is különböző rendszerekben működnek piacok. A sok előtanulmány során azt érzékeltük, hogy a spanyol típusú

városi piacok nagyon jól megfelelnek a hazai működtetési és működési elvárásainknak. Ezek a piacok ún. csarnokpiacok, amelyek zárhatóak és csak meghatározott pontokon lehet őket az utcáról megközelíteni. Ebben hasonlítanak a hazai városi csarnokpiacainkhoz. A budafoki Szomszédok Piaca esetében ez a típusválasztás részben a tradíció, részben a működtetési követelményeken alapult. A régi elbontott piac úgynevezett sátoros-pavilonos piac volt, ami nem felelt meg az elvárható higiéniai és működtetési követelményeknek.

A piacépület alapvetően zárható jellegű épület, ami azt jelenti, hogy a területen lévő három közösségforgalmú kapu meghatározott időben nyitásra-zárásra kerül. Ez az üzemeltetési elv meghatározza az épület építészeti koncepcióját. Az épületet egy burkolótéglával borított téglafal veszi körül, amely az épület külső kontúrját szegélyezi. Egy közönségforgalmi, úgynevezett főbejárat nyílik az új tér felől. Két „hátsó” közönségforgalmi kapu nyílik az épület mögötti parkoló felől.

A gazdasági feltöltés az épület északi homlokzatán helyezkedik el. Gazdasági feltöltőudvart alakítottunk ki, ahol a rakodás vedetten tud lebonyolódni.

A piac nyitása előtt természetesen (a hajnali órákban) a parkoló felőli személybejáratokon keresztül is zajlik az árufeltöltés.

Az épület műszaki leírása

A piacépület alapvetően egy téglafallal körülvett és raszter szerinti pillérekben nyugvó „tetőrendszer” alatt működik.

A „tetőrendszer” különböző magasságú lapostető felületek „sakktabla”-rendszerű összessége.

Fotó: Tóth Attila

A különböző magasságú tetők közötti részekben a „csarnok” átszellőzik, folyamatosan mozog a levegő. Másrészt ezeken keresztül természetes fény is jut a tető alá.

Ez alatt a tetőszerkezet alatt szerelt jellegű „pavilon”-szerűen kialakított bérleményüzletek helyezkednek el.

Természetesen a piacnak vannak „állandó”, fix helyiségei is. Így a piacfelügyelet-irodák, mérlegraktár, közösségi és dolgozói WC-k, gépészeti helyiségek, hulladék tároló.

Azok az üzletek, ahol kirakodási igény is van, ott meghatározott, burkolattal is kijelölt sávban van rá lehetőség.

Az üzletek többségében WC-kézműs létesül, a legkisebb bérlemények üzemeltetői számára közös WC is rendelkezésre áll.

Általános épületeírás

A piacépületet a már korábban említett téglafal veszi körbe. Erre került egy krémszínű burkolótégla, világos síkba hozott fűgázással. A tetőszerkezet alapvetően acélszerkezetű, amely tűzi horgonyzott és festett felületkezelésű. A szín ennél a szerkezetnél is a világosszürke vajsín. A tetőfedések ugyanúgy felületkezelt trapézlemez-szerkezetek.

A tetőelemek függőleges oldalain az utcai oldalakon perforált trapézlemez került elhelyezésre hasonló felületkezeléssel.

A belső térben elhelyezett bérleményüzletek, „pavilonok” szerkezete könnyűszerkezetes szerelve (Kingspan-rendszer). A pavilonok oldalfala, ahol megjelenik, antracitszürke.

Az üzletek egységes felirati mezőt kaptak, ami mögött helyezkedik el a feltekerhető redőnyrács.

Fotó: Toth Attila

A piac belső közönségforgalom által használt területein aszfaltburkolatot terveztünk.

A közös WC-kben vandálbiztos kialakítás, gressburkolattal.

Az épület telkén helyezkedik el az épülethez tartozó gépkocsiparkoló.

Az épület főbejárati oldalán a Játék utca épület előtti szakaszán a gépkocsiforgalmat jelentősen korlátoztuk, zárható pollerekkel.

A beruházás a budapesti Tér-köz program keretében valósult meg.

Kertész András Tibor DLA
Vezető építésztervező É/1 01-0174

Fotó: Kertész András Tibor DLA

Fotó: Kertész András Tibor DLA

Havanna hetivásár – TÉR_KÖZ-program

Fotó: Bujnovszky Tamás

Ezen a helyen 1989 óta működik heti rendszerességgel szombat délelőttönként a nagy népszerűségnek örvendő hetivásár. A Havanna hetivásár új épülete, környezetének rendezése, arculati kialakítása túl a funkcionalitáson, tulajdonképpen két kérdésre próbál lehetséges választ adni. *Hogyan viselkedünk, és miként viszonyulunk épített örökségünkhöz, ha az a „le-sajnál” panellakótelepet és egy földszintes garázsosort jelenti, illetve mit lehet kezdeni egy, az év 313 napján elhagyott aszfalttengerrel?*

Előzmények

A XVIII. Kerületi Önkormányzat évek óta „feszítő” szükségét érezte annak, hogy a Havanna lakótelepen működő (egyébként rendkívül sikeres) „hetivásár” helyéül szolgáló terület vizuális megjelenését, működését, közlekedési rendszerét újragondolja, és annak korszerűsítésére választ próbáljon keresni. Ennek

érdekében egy meghívásos ötletpályázatot írt ki, amelyet megelőzött egy általuk készített felmérés (ötletgyűjtés), ami az árusok és a vásárlók véleményeire volt kíváncsi a jelenlegi és a leendő (megújult) piaccal kapcsolatban. A funkció és az elérni szándékozott célok szerencsésen tudtak kapcsolódni Budapest főváros Tér_köz-programjához, ami alapvetően a közösségi funkciók fejlesztését volt hivatva támogatni.

A helyszín

A konkrét helyszín, a Havanna lakótelep Baross utcával határos délkeleti szélén megépült aszfalttal burkolt, eredeti funkcióját illetően parkoló (akkori állapotában meglehetősen elhanyagolt) terület volt. A piac a Barta Lajos és Baross utca kereszteződésétől a Baross utcával párhuzamosan húzódó Csontváry Kosztka Tivadar utcáig terjed. A területet a panelházaktól a piac hossz tengelyével párhuzamosan elhelyezkedő, a lakótelep lakásait kiszolgáló magántulajdonú (szintén előregyártott vasbeton) garázsosor zárja le. A Csontváry Kosztka Tivadar utca szemközti oldalát 10 emeletes panelépületek szegélyezik, az utcával szöglet záró („cikkcakk”) elrendezésben. A garázssorral párhuzamosan a piaci napokon árusítóhelyként üzemelő (hosszú évek óta ott levő) telepített lakókocsik sorakoznak.

Subjektív megjegyzés: Az első helyszínbejárásig csak szóbeli ismertetés és néhány fotó alapján lehetett képet alkotni arról az általuk „vizuális katasztrófaként” megélt helyzetről, amit a piac akkori állapota jelentett a kerületnek. A tényleges megismerés viszont egy hihetetlen szürreális élménnyel ajándékozott meg. Fontos megjegyezni, hogy nem piaci napon történt az első találkozás a helyszínnel. A lerobbant, lepukkant (egykor) fehér lakókocsik sora fantasztikusan erős képet sugárzott. Pontosan úgy idomultak a meglévő környezetbe – előregyártott garázssor, előregyártott panelépületek –, mintha tudatosan illeszkedni akarnának. Nem „lőgtak” ki semmilyen módon, mégis volt bennük valami önálló „szépség”. Kicsit olyan volt, mintha egy disztópikus film díszletei között járnék. (K. F.)

Fotó: Ruzsa István

Az eredetileg „csak” parkolóknak épített terület méretei és kialakítása miatt nem tudott maradéktalanul megfelelni a piaci igényeknek, ami többek közt azt jelentette, hogy az árusok a maradék zöldterületeken, a járdákon, garázsbejáratok előtt rendezetlenül és szabályozatlanul parkoltak. Ennek az volt az eredménye, hogy esős napokon ezek a területek sártengeré váltak.

Az infrastruktúra, a közműellátás erős kihívásokkal küszködött. A vízellátást (vízfelvételt) egy, a terepbe süllyesztett „kerti” csatlakozó biztosította. Vizesblokkok (WC-k) nem voltak, ezért a szolgáltatást a szemközti családi házak biztosították. (Ezzel szereve maguknak egy kis plusz jövedelmet.) Az áramhoz ki-ki más módszerrel jutott. Volt, aki a meglévő közvilágításra csatlakozott, volt, aki megegyezett egy garáztulajdonossal. Ennek eredményeképpen különböző vezetékek futottak minden irányba. Az üzemeltetés helye egy „ideiglenes” konténerben volt.

Építészeti koncepció

A piaci funkció két részből tevődik össze. Egyrészt az üzemeltetési egységet és az üzleteket tartalmazó fix épületből, valamint a „mozgó” árusokból. Az építészeti koncepció célja az volt, hogy a lehető legegyszerűbb eszközökkel (ennek megfelelően a leggazdaságosabb anyagi ráfordítással) új és karakteres arculatot adni a hetivásárnak. Ennek kialakítása természetesen nem szétválasztható jelen esetben az egyébként kedvelt és működő, de funkcionálisan és esztétikailag rendezetlen helyzettől. A környezet vizuális szennyezéséért leginkább az évtizedekkel ezelőtti odatelepipített (és nem mozduló, a valóságban mozdulni sem tudó) árusítóhelyként üzemelő „lakókocsik” tehetnek. Az arculatváltás igénye leginkább ezek miatt a „lerobbant utcabútorok” miatt vált szükségessé.

A burkolt terület növelésével (a Baross utca irányában) lehetőség nyílt a lakókocsikat kiváltó, véglegesen kialakított üzletsor középtengelyben történő kialakítására. Ezáltal az eddig egyen-

Fotó: Bujnovszky Tamás

lőtlen piaci (pozicionális) helyzet is megoldódott, valamint az ideiglenes árusítás (autó, sátor) is elegendő területet kapott. Nem elhanyagolható természetesen az a minőségugrás sem, ami a mobil WC, a kerti csap és az üzemeltetői épületben kialakított (szétválasztott) vizesblokk között van.

Az építészeti tömegformálás részben a funkcionális egyszerűség jegyében, részben a környezet ráhatásaként alakult. Egy lebegő tetőt terveztünk, mely konzolos fejben végződik, fogadva az érkezőket. Az üzletek szintén egyszerű harmonikaajtókkal kitarulkozó helyiségenként értelmezhetőek. Egyedüli rátétként az „eresz” alól kihúzható árnyékoló-előtetőket kezelhetők, amelyeknek funkcionális tartalmukon túl mintegy a nyitvatartást jelző „információs” szerepük is van. A hetivásár a hét nagyobbik részében nem funkcionál. Tervezői szándékunk volt ezen kieső idővel történő társadalmi bevonás is. Ez az integráció

Fotó: Bujnovszky Tamás

Fotó: Bujnovszky Tamás

elsősorban a gyermekeken át történik. Az amúgy funkcionális burkolt felületet Kondor Béla (aki itt született és alkotott a kerületben) 1962-es „Csendélet” című művének absztrakciójával tettük izgalmassá. A piac szintjén csak vidám színes foltokként érzékelhető a felület, a tízemeletes épületek felsőbb szintjeiről már egy egész és értelmezhető képpé áll össze. Az absztrakt felületek között felfestett gyermekjátékok hivatottak katalizálni a környéken meginduló folyamatokat. A színezés elkészültét követően rögtön étellel lelt meg a „placc”. Így már a hét minden napján kötődhetnek hozzá a környék lakói.

Visszatéve az első kérdésre: *Hogyan viselkedjünk, és miként viszonyuljunk épített örökségünkhöz, ha az a „lesajnált” panelaközelepet és egy földszintes garázssort jelenti, illetve mit lehet kezdeni egy, az év 313 napján elhagyatott aszfaltterregerrel?*

A kérdés második részét az előbbieken megválasztuk, az első részre vonatkozóan annyit, hogy olyan pozitív „tulajdonságokat” kell figyelembe (észre) venni ezekkel a lakótelepekkel kapcsolatban, mint a szerkesztettség, a racionalitás, funkcionalitás, az egyszerűség és a jó értelemben vett „nagyvonalúság”. Valamint egyszerűbben fogalmazva, nem megyünk Boss-öltönyben olyan buliba, ahol mindenki farmerben és pólóban van.

Keller Ferenc – Láris Barnabás

**szereelt
kabinok,
fülkék,
paraván-
falak**

www.kabinyar.hu

Bello-Expert Kft. - 2112 Veresegyház, Erkel F. tér 1. - info@belloexpert.hu

KÉNYELEM MAGASABB SZINTEN

30
YEARS
HOME SOLUTIONS

FAKRO[®]

LWL Extra PADLÁSFELJÁRÓ LÉPCSŐ

Az LWL Extra típusú padlásfeljáró lépcső biztonságos és kényelmes feljutást biztosít a padlástérbe. Megnövelt hőszigetelő képessége csökkenti a hővesztést a lakott és nem lakott épületrészek között.

Az LWL Extra padlásfeljáró lépcső előnyei:

- **Kényelmes működtetés** - a speciális tehermentesítő szerkezet megkönnyíti a le- és felhajtást
- **Kisebb hővesztés** - a szigetelt ajtólap és a kettős, körkörös tömítés javítja a hőszigetelést
- **Biztonságos használat** - a kiegészítő kapaszkodó növeli a biztonságérzetet

Újpesti Új Vásárcsarnok és UP Rendezvénytér

Fotó: Schöff Gergely

A főtéren

Újpest központja, **legfontosabb közösségi tere a Szt. István tér**, melynek korszerűsítésével kapcsolatban már egy évtizeddel ezelőtt megkezdődtek az egyeztetések és előkészítő munkák. Az átfogó városfejlesztési és szabályozási tervektől kezdve a konkrét problémákra választ kereső tervpályázatokig, közlekedési és fejleszthetőségi hatástanulmányokig számos szakmai és közösségi érvrendszer kifejtése jelentette a jelen projekt előtörténetét.

A kiinduláskor a mintegy 4 hektár alapterületű Szt. István tér jelentős részét az 1970-es években létesült piacépületek foglalták el. Ezek felújításra vagy átalakításra a részletes vizsgálatok alapján nem voltak alkalmasak, bár erre határozott szándék volt. Noha a piac a XIX. század vége óta itt, a főtéren található, az elmúlt évtizedekben a közteret szinte teljesen elfoglalta a befelé, magukba forduló csarnokokhoz kapcsolódó szabadtéri árufeltöltés, a rendezetlen parkolás és az ideiglenesnek tervezett bazári pavilonok állandósulása. **A Szt. István tér rendezése tehát nem történhetett meg a piac teljes átalakítása nélkül.**

Fotó: Schöff Gergely

A területen kialakult aktivitások (különböző piacok, vásárok, nagyrendezvények) számára meg kellett tehát teremteni a korszerű fizikai és infrastrukturális keretet. Az Új Vásárcsarnok és Rendezvénytér ennek a közterületnek lenne a kiterjesztése, a tervezés is együtt kezelte a főtér és az épület működését. Az átalakuló térstruktúrának közösségszervező erővel kellene bírnia, egyúttal gazdasági indukátorszerepet kell játszania a IV. kerület centrumában. A piacépület 2018-as átadását és közvetlen környezetének rendezését követően sajnos nem került sor az építési engedéllyel és kiviteli tervvel rendelkező északi térrész rekonstrukciójára, csak a régi létesítményeket bontották le. Ezek helyén alakulhatott volna ki az Új Vásárcsarnok valódi előtere, a főbejárat és az Egek királynéja plébániatemplom közötti városi rendezvénytér.

Kompakt épület

Tervezési alapvetés volt, hogy az Új Vásárcsarnok és a tér programmatikusan, hozzáférhetőségben, vizuálisan egyaránt egységben működjön. Ahhoz, hogy a mai fogalmaink szerinti „köztérként” működjön a Szt. István tér – de ne a terjengős, korszerűtlen piac legyen a szervezőereje –, egyfelől rendezni kellett a vásárcsarnok funkcionális programját, másfelől annak sűrítését, intenzitásnövelését kellett végrehajtani. Az ezredforduló piacának nem szabadtéri, nem nőtt-burjánzó halmaznak, hanem kompakt, strukturált, tervezett és ellenőrzött rendszernek kell lennie: **a vásárcsarnok a káoszból mindig rendet akar teremteni.**

A piacot tehát nemcsak a térhez kellett kapcsolni, hanem programját mind horizontálisan, mind vertikálisan bővíteni kell. Az előbbi profilisztizást (élelemiszerpiacot) és funkcióbővítést (kezeskedelmi, szolgáltató-, kulturális stb. egységek betelepítését), az utóbbi az időbeli differenciálódás (a piac kizárólagos, kötött, bő félnapos nyitvatartási rendjének) megszüntetését, illetve szezonális bővíthetőségét jelenti. Az Új Vásárcsarnokot meghatározó két irányvonal tehát a racionalizálás és a működtethetőség (ha úgy tetszik fenntarthatóság) mentén: **a kompresszió és a vegyes használat.** Az új középület nem klasszikus piac és nem is vásárcsarnok, különösen nem egy magába forduló bevásárlóközpont, hanem egy olyan vegyes funkciójú komplexum, ami meglévő intézmények, rendszerek (piac, kulturális központ, parkoló, köztér) összevonásával és integrációjával, azok eredeti időbeli, térbeli és infrastrukturális kiterjedtségének sűrítésével jött létre.

A több mint száz éve a téren működő piac **helyi értéke** és a Budapest-belvárosi vásárcsarnokok **tipológiája** továbbépítendő szellemi örökséget jelentett, miközben a szomszédos régi vásárcsarnok „ellenépületét”, kritikáját kellett megépíteni. Miközben meg kellett tartani az újpesti piac sajátosságát és hangulatát, a működését teljesen ki kellett fordítani: a kifelé zárt, sőt a közteret elfoglaló, hőszigetetlen, fűthetetlen, hűthetetlen és takaríthatatlan rendszer inverzét kellett létrehozni.

Az új épület a meglévők mellett a Szt. István tér nyugati lezárásaként, térfalaként készült el. A terjengős, vízszintes jellegű régi piac helyett kompakt, többszintes rendszernek kellett létrejönni a tömbbelsőbe szorított, kisebb telekterület okán. A teljes üzemi rész (feltöltés, raktározás, kiszolgálás) a térszín alá került, felszabadítva a gyalogosok számára a közteret, míg az árudák és az asztalok a térszínen és az első emeleten kaptak helyet. A technológia szervezőelve az egynemű árudák blokkokba való csoportosítása: minden blokk saját feltöltési ponttal rendelkezik

a -2. szinten, amihez saját teherfelvonó és az árudaszinteken belső feltöltőfolyosó csatlakozik. Ez tudja azt biztosítani, hogy a belső árumozgatási rendszer szakosított legyen és a szállítási útvonalak ne keresztezzék sem egymást, sem lehetőleg a vásárlói forgalmat. Így érhető el az is, hogy a lehető legtöbb bérelhető terület jöjjön létre a térszínen és ezek árudaportálok-kal kifelé forduljanak.

A többszintes piac rendszere, a kiszolgálófunkció térszín alá történő száműzése teszi lehetővé azt, hogy a Szt. István tér felszabaduljon és az újjáépítés után **a köztér a piaccsarnokon belül folytatódjon**. Ennek az alapvető célnak rendeli alá magát az épület, és emiatt a környezet infrastruktúráját (autóforgalmat, parkolást, közműveket) teljes mértékben át kellett átalakítani. Az átmenő gépkocsiforgalom megszűnt az új piac előtt, a mélygarázs és az árufeltöltés megközelítését sülyesztett és a lehető legnagyobb mértékben fedett rámpa biztosítja: a rámpa tetején valósulhat meg az új piac főbejárata és a plébániatemplom közötti akadálymentes gyalogos összeköttetés.

Az épület három nagy részre tagolódik: a térszín alatti két feltöltő-kiszolgáló szintre, a vásárcsarnok két szintjére, illetve a rendezvényközpont két szintjére (2-3. emelet). Az árusítóasztalok teljes mennyisége és az árudák egy része a földszinten kapott helyet, a hússzekció, az étkezdék és a nagyobb élelmiszerüzlet az emeleten.

A felső két szinten rendezvényközpont, külső tetőkert és lobbiz épült ki: ezeken a területeken – az eredeti szándékok szerint – egy városi művelődési ház és egy profitorientált rendezvényter együttesének kell üzemelni. A színház- és koncertterem multifunkciós, benne 1200 álló- vagy 500 ülőhely alakítható ki. Ezt egészítik ki a 3. emeleti, összenyitható szekciótermek. A rendezvényközpont előcsarnokában létrehozott büfé kiszolgálást biztosít a tetőteraszra is.

Fotó: Hajdú József

Mivel a piac vendégforgalmát két szintre kellett elosztani, a galériát vonzóvá kellett tenni nyilvánvaló hátrányos pozíciója ellensúlyozására. Ezért lehet például húsrut csak itt vásárolni és ezért kellett vizuális hangsúlyt, egyfajta **piano nobile** jelleget kialakítani. Ide kapcsolódna tehát az első emeleten az ún. promenád teljes értékű köztéri bejáratként a három szint belmagasságú lobbiba nyílv. A lobbiz egyaránt előtere a piaci galériának és a második emeleti rendezvényközpontnak. A promenád – mely a lobbival és a tetőterasszal egységes, folytonos, nyitott közteret képezne – a gyalogos térszínről induló, hosszú, magasba emelt, zöldteraszos sétány lett volna, mely vendéglátó egységeket, külső ideiglenes piacot, színpadot is lefedett volna.

Fotó: Schöff Gergely

Fotó: Schöff Gergely

Látványosságok

A nem hagyományos vásárcsarnok vegyes programhasználatát is eredményez, amit a nagy belmagasságok és a vertikális közlekedőkapcsolatok is kiemelnek. A piac egy egységes, vízszintes tetőlemezzel fedett csarnoktér, melybe beleáll a rendezvényközpont minden irányból – az utcáról is – látható lebegő kubusa.

Az épület kifelé, a tér irányába fordul, azzal egybenyitott, **transzparens**. Olyan középület, mely többféle értelemben programjává tette a nyitottságot: vizualitásban (üveghomlokzatokkal és minden irányú átjárhatósággal), kontextuális értelem-

ben (a promenád-lobbi-tetőterasz térfolyam összefüggő, nyitott köztérjellegében) és a terek funkcionális flexibilitásában. A nyitottság ideájának legfontosabb építészeti eleme az „**őszinteség**”: az épület minden rendszerét meg akarja mutatni, közszemlére tenni, legyen szó a közlekedésről (például kívülről is érzékelhető panorámaliftekről vagy a lobbiról), a tartószerkezetről (a térben megjelenő raszterhálóról, a látszóbetonról, az acélvázakról) vagy a funkciókról (a piaci áru frissességéről és a koncert vagy a színház hitelességéről).

A város főtere és a piac intézménye hagyományosan találkozási pont, ahol nézni és nézni hagyni (láttatni) alapvető, természetes emberi igény. A nyitottság így befogadókészséget is jelent olyan értelemben, hogy az épület a nagyon színes piac és a kultúra neutrális háttere szeretne lenni, a vizualitást szabadon hagyja történni. Ezért egységes – a nagy lépték ellenére – a különböző részek karaktere, ezért visszafogottak a tónusok, ezért kerül hangsúly a fényre és a látásra (átlátszóságokra, tükröződésekre, a természetes fény változására és az árnyékokra). A háttérként értelmezett épület egyben **a vásárcsarnok archetípus „elanyagtalanítását”** és szó szerinti kifordítását is jelenti, vissza próbál térni a szabadtéri, vagyis transzparens piac ideájához, miközben nem tagadhatja meg épített jellegét sem.

Tervezés ideje: 2013–2018

Kivitelezés ideje: 2015–2018

Helyszín: 1042 Budapest IV., Szt. István tér 13–14.

Megrendelő: UV Újpesti Vagyonkezelő Zrt.

Generáltervező: Firka Építész Stúdió Kft., Bikki István ügyvezető

Vezető tervező: Bun Zoltán PhD

Építész tervezők: Balogh Boglárka, Dobos Zsolt, Erdélyi Róbert, Konrád József, Schöff Gergely, Sümeghy Áron

Fotók: Schöff Gergely, Hajdú József

Fotó: Hajdú József

ERŐS, MINT A BIKA

ALUMÍNIUM TETŐ, HOMLOKZAT ÉS ERESZCSATORNA

75
ÉV
MINŐSÉG
1946 óta

**ARCHICAD
PLUGIN**

WWW.PREFA.HU

Wekerletelep – Kispiac

Fotó: Jurassza Zsófia

A Kispiac története 2008-ra nyúlik vissza. A Wekerletelep centenáriumának alkalmából a Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájának kezdeményezésére az akkori főépítész, Gyulai István meglátta a fiatal építészek csoportjában a lehetőséget, hogy egy pályázat keretében a Wekerle arculatához méltó megoldást nyújthatnak az akkor piacnak nevezett méltatlan állapot helyett.

A beérkezett kilenc pályaműből megosztott első díjat nyertünk azzal a javaslattal, hogy együtt kellene folytatnunk a tervezést. Ezt már csak azért is örömmel fogadtuk, mert Makovecz Imrénének alapvető gondolata, hogy közösen kell gondolkodni és közösségben kell alkotni, aminek az előnyét magunk is számtalanszor megtapasztalhattuk a Vándoriskola éveit alatt.

A piac tervezése számos állomást élt meg, többször kellett teljesen új koncepciót készíteni, mire az elégséges anyagi forrás és akarat rendelkezésre állt a megvalósításhoz. Hogy az eltelt tizenév alatt mégis meg tudtuk őrizni a megvalósulás lehetőségét, a lelkesedésünkön túl Berencz Ibolya főépítész asszony áldozatos kitartásának is köszönhetjük.

Az időközben készült számos vázlatlattervet követően a TÉR_KÖZ pályázatára benyújtott, a telep karakteréhez leginkább illeszke-

dő keretes beépítést vázoló terv a fővárosnál végül váratlanul fele támogatásban részesült, így 2017-ben újabb tervet kellett készítenünk egy kisebb programra, ami már a megvalósítás (a bontások, a piac részleges működésének fenntartása, a korábbi tulajdonosok alapterületének pontos kidekázása) nehézségeivel is számol. Az új tervnek a keretes beépítés helyett egy részleges megoldást kellett nyújtania, ahol a térfalképzés egyszerre illeszkedik a környezetéhez és ellensúlyozza az egyébként kézenfekvő megoldás hiányát.

A hely különlegességét gyökereiben a története, a Kós Károly és a fiatalok által közös munkával megvalósított szellemiség adja. Ezen túl az alapvetően szimmetrikus elrendezésű telepen egyedülálló, hogy a másik három társához képest ezt a háromoldali területet egy forgalmas buszjárat további háromszögekre osztja. Talán ezzel is összefüggésben áll, hogy ez idáig rendezetlen maradt. Nagy alázatot kívánó feladatként éltük meg, hogy ebbe a szövetbe egy új középületet tervezhetünk, amelynek nyilvánvaló kontinuitásban kell lennie a hely szellemével.

Mestereinktől azt a szemléletet tanultuk, hogy a környezetet élő szövetként tekintjük, amelyben feladatunk az egészség megőrzése, fenntartása, a történetek továbbmesélése. Akárcsak egy meglévő háznál is a történet fonalának megismerése után – ha a program is megengedi – egy új, mai megfogalmazás, bővítés az elsődleges gondolat, ha van történet, érték, amit tovább lehet vinni. Így valósul meg az élő művészet legfontosabb feladata, hogy a hagyományunkba miként tudjuk beleoltani a mai, kortárs gondolatot, vissza tudunk-e térni minden alkalommal a gyökerekhez, ahol végső soron a kultúrák találkoznak.

Az épületet – a bérloki használat okán – alapvetően pillérváz rendszerben terveztük, hogy a funkció változása esetén könnyen átalakítható legyen az alaprajz. Ám a megvalósítás során olyan konstrukcióban sikerült megegyezni a bérlokkal, hogy ez a szándék némiképp kőbe vésődött. Az épülettömeg a forgalommal fokozottan terhelt Nádasdy utca felől zártan, míg a különféle rendezvényeknek is olykor helyet adó Gutenberg körút felé fordulva a piac udvarával egybenyithatóan valósult meg egy átmeneti fedett-nyitott teret létrehozva, ami tömegformálásban is kiemelkedik az egyszerű „L” alakú nyeregretetős formából: testvérként egymás mellett álló, a látványnak ritmust adó három keresztcsűr jelöli ki a belső galériás csarnokteret. A homlokzat különös értéke, hogy az acéllemez-grafikákhoz bevontuk egy pályázat keretében a mostani vándorokat, akik igen lelkesen és kreatívan – az épületet és a környezetet gazdagítva – vettek részt a tervezésben és gazdagították az épületet, ezzel megidézve a Wekerletelep tervezésének alapvető gondolatát: a közös munkát. Éppen az épület – fentebb vázolt – kiváltságos helyzete és szerepe miatt a fedésénél egy enyhe rebellis megoldásnak adtunk helyet: egyenesvágású cserepet alkalmaztunk, ami szerényen kilóg a környezetére jellemző ívelt vágású megoldástól, ám végül meg tudtuk védeni.

Ha arra a kérdésre kell válaszolnom, hogy mit gondolok a magyar kereskedelmi épületek, piacok építészeti megjelenéséről, ebben nincs különbség az egyéb rendeltetésektől. Sajnos sokszor távol esünk az ideától, ami – a mi esetünkben – az építészetet a művészet szintjére emeli. Nem hagyjuk, hogy – ahogy Makovecz gyakran hangsúlyozta – a feladatunk betetőzése fentről ereszkedjen alá. De problémának érzem a művészet egységének szétesését is, hogy most a mi esetünkről vagy a festészetről, vagy a zenéről, vagy bármely egyéb ágáról külön kell beszélnünk. A harmónia már itt eltávozott a rendszerből.

Fotó: Jurassza Zsófia

Komoly válságban van a lelki-művészeti élet hazánkban, de talán az egész világon, mert nem érzékelhető az öröm, amit az alkotás jelent. Az alkotás lelki folyamat, így véleményem szerint nem értelmezhető önmagában, metafizika nélkül. Minden alkotásnak a célja, hogy túlemelje a nézőt az érzékileg felfogható alkotórészek szintjéről egy másfajta realitásba. Ellenkező esetben nem tekinthető művészi alkotásnak.

Úgy hiszem, az alkotás során a teremtés folytatói lehetünk. A művészi alkotássá válás dinamikáját Pavel Florenszkij úgy fogalmazza, hogy Isten képe bensőnkben őrzött örökrészünk mint szellemi alap, testet ölthet életünkben, az arcot arculattá, a szellemi tökéletessé válás képességévé alakítva, így válik lehetségessé hírt adni a láthatatlan világ titkairól. „Az arculat tehát nem külsőleges, például: kompozíciós, architektónikai, karakterológiai motívumok révén, és nem is az ábrázolásban, hanem tulajdon lényegének mélyén fekvő feladataival összhangban valósul meg.” Makovecz Imre a '78-as Naplóban egy helyen így ír: „Az épület nem csupán téglák vagy panelek üreges depója. Az épület egy, még sohasem látott táj, amely valószínűvé teszi az ismeretlen jelenlétét. Az ismeretlen azonban nehezen feltalálható valami vagy valaki.”

R. M. Rilke versei a művészet legmagassabb fokát keresik. Lou Salomé (Rilke talán egyetlen igaz ismerője) így ír Rilkeről: „Soha másért nem imádkozott, csak azért, hogy az Atya házában találjanak reá. Ami őt megkülönböztette másoktól, az az ő tántoríthatatlan törekvése a legtökéletesebb művészetre (ez volt az »Atya háza«) és az a leírhatatlan komolyság, amellyel kérdését fölvetette: mikor szabad neki oda belépnie?”

Leegyszerűsítve az alkotás folyamatát: a tervezéshez vesszük a mindenféle jogszabályokat, az energetikai előírásokat, a tűzvédelmi szempontokat, majd reagálnunk kell a megrendelői igényekre, a környezetre, a hagyományokra, az éghajlatunkra, a kultúránkra, és ha ezekből még nem egyértelműsödött, akkor jön a homlokzatképés. Ám hogy mindebből jó ház legyen, kell valami plusz, valami, amiben tükröződik az örömünk, ami – Makovecz Imre szavaival élve – a Jóisten szórakoztatására született. Arra kell törekednünk, hogy minél messzebbre jussunk ebben a folyamatban, hogy ne rekedjünk meg már a közepén, kiváltképp az elején, mert különben kiüresedett formákhoz jutunk, amiket az a vád érhet, hogy a meghökkentés, az elkülönülés, a deviancia céljával készültek, netán tudatlansággal, gyökértelenséggel vagy a gyökerekkel való szándékos szakítással vádolnak meg minket a művészet bármely területén. Féltő, hogy a végén még elmosódnak a határok és az értékvesztett globalizáció áldozatai leszünk. Hány félbemaradt házzal találkozunk, amik megmerevedtek szoborszerűségükkel, de például az aránytalan ablakozásukat egy épület funkcionális igényeivel magyarázzák. Számos ilyen ellentmondás degradálja az építészetet és vezeti félre a laikus közönséget, akinek építünk.

Ha sikerülne úgy építenünk, hogy a tekintetet felfelé fordítjuk (mint akár a gótikus templomok, az ikonosztáz, a freskók, a kupolák, a szervesen segítő társművészetek vagy bármely Makovecz-épület), lehet, hogy azt érnék el, hogy visszatalálunk a gyökerekhez. Hányan estek már így hasra!

Ferenc pápa a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus zárómiséje előtt a Szépművészeti Múzeum Márvány termében elhangzott beszédében így szólt: „...hitünk útja csak magokat jelent, olyan magokat, amelyekből gyökér lesz a föld alatt,

Fotó: Jurassza Zsófia

mely táplálja az emlékezést és a jövődő hajt ki belőle. Ezt várja tőlünk atyáink Istene, mivel »Isten máshol vár, ott vár mindennek a mélyén. Odalenn. Ott, ahol a gyökerek vannak« (R. M. Rilke: Wladimir, a felhők festője). Csak akkor jutunk fel a magasba, ha a gyökereink a mélyben vannak. [...] Csak akkor fog hinni nekünk a világ, ha a béke gyökereivé és az egység csíráivá válunk, mivel azt várják tőlünk, hogy belőlünk szökkenjen szárb a reménység.”

Füzes András

Építész: Füzes András, Tóth Péter DLA

Statika: Mantuano Tamás

Munkatárs: Faragó Melinda

A lakatos díszeket tervezték: Boór Bernadett, Faragó Melinda, Harmath-Gyetzvai Enikő, Juhász Balázs, Radev Gergő, Szilágyi Szabolcs, Tóth Bence Péter

Fotó: Jurassza Zsófia

Fotó: Jurassza Zsófia

Legyen zárófödém a padlásfödém!

Sok olyan családi ház van, amelynek nem építik be a tetőterét. Mivel a padlásfödém az épület legfelső olyan szerkezete, amely fűtött teret választ el fűtetlentől, ezért megfelelő hőszigeteléséről gondoskodni kell. Egy megfelelően szigetelt padlásfödém nyáron bent tartja a házban megtermelt, a szobák hűtésére fordított energiát, télen pedig a cserépfedés alatt a padlástérben közel ugyanolyan hőmérsékletet biztosít, mint kívül a cserépfedés felett.

Nem minden háztulajdonos van tisztában vele, hogy az eredményes téli ruhateregetés a padláson nem feltétlenül a ház energiahatékonyságát bizonyítja... Ha erről lelkendeznek, szakemberként nyugodtan biztosíthatjuk őket arról, hogy szegény padlásfödém négyzetméterenkénti hővesztése borzasztó nagy, és a ház asszonya nagyon drágán szárítja a ruhákat a használatlan hideg terek észrevétlen és fölösleges fűtésével. Egyúttal érdemes megnyugtatni a lakókat, hogy nem szabad megrémülni a hideg padlástól: az ott elvesztegetett fűtési energia mennyisége a ház hasznosabb részeiben sokkal jobban kihasználható volna!

A fentiekkel szöges ellentétben sajnos még mindig jellemző a magyar építőiparra, hogy a padlásfödémek szigetelését – a hővesztéséhez képest – sem felújításnál, de még új építésnél sem mindig vesszük elég komolyan. Pedig létezik már minőségi szigetelőrendszer ennek a problémának a felszámolására is: ahhoz, hogy ne fűtsük észrevétlenül és fölöslegesen a használatlan hideg tereket, az URSA új komplex, XPS-bakkal kombinált rétegrendje kínál megoldást.

A járható felületi burkolattal ellátott* URSA padlásfödém-hőszigetelési rendszer kialakításához először el kell helyezni egy teherhordó vázszerkezetet a födém szerkezet felső síkjára. Ez 60-80 cm között készül URSA extrudált polisztirolból vágott 10 cm széles „hasábokból” áll, nem térfogatnövekedő ragasztóhabbal rögzítve. Ezekre 10 cm széles, min. 2,5 cm vastag lécek kerülnek felragasztásra. Ez az „URSA XPS-bakos szendvics szerkezet” adja meg a hőszigetelés vastagságát, ez oldja meg a vonal menti teherátadást és ez fogadja majd a szegezett vagy csavarozott járható deszkaborítást is.

Következő réteggént párafékező és légzáró URSA SECO PRO 2 fóliát kell végig leteríteni az XPS-bakokon is átvetetve, az átlapolásokat egymáshoz légtömören leragasztva URSA SECO PRO KP ragasztószalaggal.

Az így kialakított, fóliázott „hőszigetelő tartóközökbé” kerül méretre szabva az URSA szálas ásványgyapot szigetelőanyag minimum 20 cm vastagságban: ajánlott az URSA SF 32, URSA SF 34, URSA DF 37 OPTIMUM, URSA DF 39 vagy az URSA TERRA 74 Ph és URSA TERRA 78 termékek bármelyike. (A felsorolt ásványgyapotok csak hővezetési tényezőjükben és kiszerezésükben különböznek, a választás igazából az energiahatékonysági igényektől függ.)

A ritkított deszka burkolat alá javasolt leteríteni egy réteg geotextiliát, amely megvédi a gyapotot a téli áramló hideg levegőtől és a por elleni védelem szerepét is betölti.

Fontos felhívni a háztulajdonosok figyelmét arra, hogy a padlásteret télen és nyáron is több alkalommal át kell szellőztetni. Ez a nyári melegben hűti a padlástér levegőjét – ezáltal a padlásfödém alatti tér később fog átmelegedni –, télen pedig az esetlegesen a szerkezeten átdiffundáló pára kiszellőztetéséről gondoskodik.

Az URSA XPS-bakos szerkezet nem drága! Az URSA XPS-bak m³-ára kb. fele a fa m³-árának, ezért az URSA XPS-es szerkezet rendkívül gazdaságos megoldás. Ráadásul az extrudált polisztirol hőszigetelő termék, így a tartószerkezet vonal menti hővesztését is minimálisra csökkentjük a szerkezetbe való beépítésével, nem úgy, mintha csak fával dolgoznánk.

Az URSA XPS-bakos padlásfödém kétségtelül zárófödém. Egy igazán 21. századi, ráadásul költséghatékony megoldás, amelyvel egy újabb lépést tehetnek a háztulajdonosok az egyre kézzelfoghatóbb közelségbe kerülő „energiatakarékos otthon” fogalma felé.

* A szilárd burkolatú padlásfödém raktározás céljára is használható, terhelhető felület. Ha erre épp nincs is igény, akkor is érdemes legalább „szervizutakat” kialakítani járható felülettel, pl. a keménykürtű megközelítésére, tetőkibúvó elérésére stb.

További műszaki információ:
Varga Tamás alkalmazástechnológus
 URSA Salgótarján Zrt. – www.ursa.hu

Mape-Antique-termékcsalád, a hagyománytisztelő technológia

A MAPE-ANTIQUE a mész és a puccolán ötvözéséből született Mapei-termékcsalád. A MAPE-ANTIQUE-termékek alkalmasak téglá, kő, tufa és vegyes falazatok, ezenbelül akár történelmi és művészettörténeti szempontból jelentős épületek falazatainak megszilárdítására és helyreállítására is.

A MAPE-ANTIQUE-termékcsalád a korabeli épületek falazataihoz és vakolataihoz használt habarcsokhoz hasonló fizikai és mechanikai tulajdonságokkal rendelkezik, így a termékek **kompatibilisek az épületek eredeti szerkezetével**, de rendkívül **magas mechanikai szilárdsággal rendelkeznek és ellenállnak az agresszív kémiai hatásoknak**, vagyis pl. a savas esőnek, a fagyási-olvadási ciklusok váltakozásának, a szennyező gázoknak, a falazatokban található oldható sóknak és a nedvességnek. A MAPE-ANTIQUE-termékcsalád termékei között megtalálhatóak a nagyon folyós állagú, stabil térfogatú, injektálható, töltőanyaggal kevert anyagok, a válogatott adalékanyagokkal ötvözhető kötőanyagok helyszínen kikeverhető habarcsokhoz, különböző finomságú és színű makropórusos szárítóhabarcsok, páraáteresztő és „szerkezeti” habarcsok, falazóhabarcsok és simítóhabarcsok. A termékcsalád minden terméke cementmentes, mész- és Eco-Puccolán alapú, és páraáteresztő képességük, pórusosságuk, hővezető képességük és alacsony illékony szervesanyag-kibocsátásuk (VOC) pedig megfelel az aktuális követelményeknek és a környezet védelmét szolgáló fenntarthatósági előírásoknak, valamint az emberek egészséges állapotának megőrzését irányító biokompatibilitási követelményeknek. Rugalmas és mechanikai tulajdonságaik hasonlóak a meglévő falazatokéhoz, beleértve a történelmi és művészettörténeti szempontból jelentős épületek falazatait is.

Melyek a MAPE-ANTIQUE-termékcsalád jellemzői?

- ▶ A hagyományos oltott (hidratált) mészhez és a hidraulikusmész-alapú rendszerekhez hasonló mechanikai szilárdság.
- ▶ Az építkezésekhez eredetileg használt anyagokkal kompatibilis rugalmas és mechanikai tulajdonságok.
- ▶ Az egyik legjobb minőségű oltottmész-alapú rendszerhez hasonló bedolgozhatóság.
- ▶ Rendkívül páraáteresztő és porózus, a felszínen való páralecsapódás kockázata nélkül, így egészségesebb, kellemesebb környezetet teremt.
- ▶ A mész és az Eco-Puccolán közötti reakciónak köszönhetően a szabadmész-tartalom nagyon rövid idő alatt lecsökken, így a vakolat ellenállóvá válik az oldható sókkal szemben.

- ▶ Nincs alkáli-adalékanyag-reakció.
- ▶ Elhanyagolható hővezető képesség az alacsony szabadmész-tartalomnak köszönhetően, mely a sókivirágzást is meggátolja.
- ▶ A helyszínen színes porokkal vagy oxidokkal színezhető.

További információ: mapei.hu

Változó építésügyi és tűzvédelmi előírások

2022 ismételten a tűzvédelmi előírások változásának éve lesz. 2022. január 11. napjától változott a tűzvédelmi hatóság bevonásának és közreműködésének feltételeit tartalmazó 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet. A tűzvédelmi szakhatóság bevonására vonatkozó kötelezettségek enyhültek, mely egyben könnyítésnek is számít, viszont amennyiben az építész tervező, a könnyítések okán, a dokumentációk készítése során nem von be tűzvédelmi tervezőt vagy szakértőt, rajta marad a felelősség a vonatkozó tűzvédelmi előírások betartásáért. Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat tervezett változásait már megismerhette a szakma december közepén, amikor a joganyag megjelent az EU notifikációs felületén. A Magyar Közlönyben várhatóan 2022 márciusában fog megjelenni a módosult jogszabály szövege és a tervek szerint 90 nap múlva lesz hatályos. Fejlesztési és alkalmazástechnikai vezetőnknek küldött e-mail esetén szívesen elküldjük Önöknek a tervezett változásokat tartalmazó jogszabálytervezetet: maria.lestyan@rockwool.com.

Az OTSZ-szel összefüggésben mind a 14 Tűzvédelmi Műszaki Irányelv is módosulni fog. Fontos odafigyelni arra, hogy ha a tervek beadása június után történik majd meg, már az új jog-

szabályi előírásokat szükséges betartani, melyre a folyamatban lévő ügyek esetében is lesz lehetőség.

A ROCKWOOL Hungary Kft. oldalán folyamatos tájékoztatást fogunk nyújtani az OTSZ és a Tűzvédelmi Műszaki Irányelveket érintő változásokról, melyek a tűzvédelmi szempontból alkalmazható építési szerkezeteket, termékeket és hőszigeteléseket is érinteni fogja.

Iratkozzon fel a www.rockwool.hu oldalon hírlevelünkre, hogy naprakész információkról mielőbb értesülni tudjon!

A műszaki irányelvekről 2020-ban készítettünk egy összefoglalót, melyet a változásokkal március folyamán ki fogunk egészíteni. Erről részletesebben az alábbi linken lehet olvasni: <https://www.rockwool.com/hu/inspiralo-ismeretek/tudasbazis/2020-ban-alkalmazando-epitesi-iranyelvek-egy-helyen/>

A tűzvédelmi szakhatóság-bevonás és -közreműködés feltétele (2022. 01. 10-ig)	A tűzvédelmi szakhatóság-bevonás és -közreműködés feltétele (2022. 01. 11. napjától)
<p>A következő esetekben:</p> <ol style="list-style-type: none"> közepes kockázat (KK), magas kockázat (MK) mértékadó kockázati osztályba tartozó építmény esetén; alacsony kockázat (AK) mértékadó kockázati osztályba tartozó <ol style="list-style-type: none"> lakó- és üdülőépület, nevelési, oktatási, szociális rendeltetést tartalmazó épület, összes építményszint nettó alapterülete az 500 m²-t meghaladó épület esetén; nagyon alacsony kockázat (NAK) mértékadó kockázati osztályba tartozó épületek, a lakó- vagy üdülőépület kivételével, amelynek <ol style="list-style-type: none"> az összes építményszint nettó alapterülete nagyobb, mint 500 m² és tartalmaz olyan közösségi rendeltetésű helyiséget, amelynek nettó alapterülete nagyobb, mint 50 m², az összes építményszint nettó alapterülete nagyobb, mint 1000 m²; a több, mint 50 fő egyidejű tartózkodására alkalmas – az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerinti – állvány jellegű építmény esetén. 	<p>A következő esetekben:</p> <ol style="list-style-type: none"> közepes kockázat (KK), magas kockázat (MK) mértékadó kockázati osztályba tartozó építmény esetén; alacsony kockázat (AK) mértékadó kockázati osztályba tartozó <ol style="list-style-type: none"> 6-nál több lakást vagy üdülőegységet tartalmazó lakó- és üdülőépület, nevelési, oktatási, szociális rendeltetést tartalmazó épület, az összes építményszint nettó alapterülete 1000 m²-t meghaladó épület esetén; nagyon alacsony kockázat (NAK) mértékadó kockázati osztályba tartozó olyan épület esetén, a lakó- vagy üdülőépület kivételével, amelynek <ol style="list-style-type: none"> az összes építményszint nettó alapterülete nagyobb, mint 1000 m² és tartalmaz olyan közösségi rendeltetésű helyiséget, amelynek nettó alapterülete nagyobb, mint 100 m², vagy az összes építményszint nettó alapterülete nagyobb, mint 2000 m²; a több mint 100 fő egyidejű tartózkodására alkalmas – az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerinti – állvány jellegű építmény esetén.

A Generon a mi stílusunk

Elekfy család

[Pest megye]

Válassza Ön is az **esztétikus**
Generon napelemes tetőcserepet!

több mint **220**
otthon és középület
energiaellátását biztosítja
már Generon és ezek száma
folyamatosan növekszik*

NAPJAINKBAN

a beépített modulok száma
meghaladja a **100.000**
darabot*

az eddig kiépített rendszerek
összteljesítménye
nagyobb, mint
1.500 kWp*

* Az adatok a Terrán Kft. által 2022. január 31-ig Magyarországon értékesített napelemes tetőcserepek száma alapján lettek feltüntetve. Az összteljesítmény a termék névleges teljesítményéből lett kiszámolva és csak tájékoztató jellegű.

GRAPHISOFT
Archicad®

25

Nagyszerű terv minden részletében

Engedje szabadjára kreativitását, és tervezzen
nagyszerű épületeket az Archicad legújabb
verziójával!

Viszonteladókink:

ARCHIMAGE
www.archimage.hu

www.modistudio.hu

 PIRCAD
www.pircad.hu

www.graphisoft.hu